Zámezí

#2-3
/ 2019

časopis Literární dílny při Škole zotavení

LITERATURA
Jaké to je mít
či nemít domov

RAJÓN
Rozhovor
s Emilem Jírou

PRŮZORY
Petr Freimann
Příběhy (z) ulice

KONTEXT
Obrazy
Glenna Bradyho

Zámezí #2-3

časopis Literární dílny při Škole zotavení

Editorial

Doma je doma.

Byl jsem dva týdny na Bahamách a vlastně si to nemůžu vynachválit. Užil jsem si sluníčka, moře i koktejlů. Zároveň se ale musím přiznat, že poslední dny už jsem se těšil domů. To, že jsme se druhé číslo -- respektive druhé a třetí číslo, respektive naše první dvojčíslo -- Zámezí rozhodli věnovat tématu domova, s mojí poživačnou dovolenou ale samozřejmě nesouvisí. Je to téma nanejvýš důležité. Nejdřív jsme se báli, že se nám sejdou texty příliš přívětivé, příliš domácké, texty, které píší lidé s růžovými brýlemi na nose. Domov je totiž radost, jistota a bezpečí. Vracíváme se domů rádi. Do svého nepořádku, do svojí špíny. I z těch Baham. Víme, kde co je. A tak. Jenže jsou i lidé, kteří se nemají kam vracet. A taky lidé, kteří mají se svým konkrétním domovem -- nebo domovem obecně -- spojený nějaký strach, bolest, trauma. My před tím nezavíráme oči. Budeme samozřejmě rádi, když je nebudete zavírat ani vy. Se zavřenýma očima si toho člověk koneckonců moc nepřečte a ještě se někde ztratí. Taky se mi to stalo. Osobně bych si moc přál, abyste vždycky nakonec našli cestu domů. Ať už to pro vás znamená cokoli. My se do tématu pouštíme opět bez zábran a s chutí. Ať už vás zajímá poezie, próza, filozofie, výtvarné umění, nejaktuálnější zpravodajství nebo něco úplně jiného, my vás nikdy nezklameme. Nikdy.

Inspirativní čtení vám přeje

Jan Jiří Novák

Rozhovor napříč světadíly s Glennem Bradym

Tomáš Vaněk

Malby a jejich inspirace

TV: Tvá díla jsou expresivní a symbolistická, někdy se zdá, že jsou inspirována naivním uměním. Jsi malíř samouk. Jak dlouho ti trvalo, než jsi k takovému stylu dospěl? Reflektuješ nějak i tvorbu slavných umělců z minulosti?

GB: Vše, co jsem chtěl namalovat, se mi zrodilo v hlavě. Neměl jsem ale potřebné znalosti, nevěděl jsem, jak to zrealizovat. Takže jsem vlastně zkoušel všechno… A protože hodně těch nápadů bylo temných, a pořád jsou – tak vypadají jako expresionismus, kterému se dnes moc lidí nevěnuje. Možná byl populární před nějakým časem. Vlastně používám takový styl, který mi umožní vyjádřit to, co chci říct.

TV: Teď je ti 52, začal jsi malovat, když ti bylo 26, takže jsi teď vlastně malováním strávil přesně polovinu života. Dokázal bys říct, co ve tvém uměleckém vývoji představovalo určité milníky?

Glenn Brady: *Démon stoky* / 90cmx70cm / 2015

GB: Vlastně se pořád učím víceméně náhodou. Snažím se věci znovu vynalézat. Například stromy, ptáky, domy... Používám je spíš jako symboly, než že bych maloval jen to, jak navenek vypadají.
Naši dávní předkové vždycky používali zvířata jako symboly svobody a síly.
A přestože žiju v moderní době a jsem jen člověk z australského předměstí, nahlížím na věci okolo sebe taky tak.

TV: Jsi umělec profesionál, nebo máš ještě nějaké jiné zaměstnání?

GB: Ne, tohle je to, co dělám na plný úvazek téměř každý den... Nevydělám si moc, ale nějak to zvládám, zaplatím nájem a tak. Nemám dům ani auto, ale nějak se uživím...

TV: Některé z tvých obrazů jsou trochu temné, ale zároveň legrační. Je v nich melancholie, ale zároveň i náznak, jak z ní ven. Je těžké držet tuto rovnováhu? Otevřít těžká témata a zároveň je nějakým způsobem překonávat?

GB: Ale to vůbec. Když namaluju jeden temný obraz, namaluju pak další, který bude světlý. Je to jen láska k životu a k malbě, která mě vede k tomu, abych všechno vyzkoušel. Malování mi dodává energii, drží mě v chodu a brání mi upadat depresí, ke kterým mám často sklon... Kdyby byl život jen temný, bylo by to nesnesitelné... alespoň pro mě.

TV: Můžeš nám říct ještě něco o těchhle svých obrazech? Jak dlouho ti trvalo, než jsi došel k téhle podobě?

GB: Docela dlouho. Ale mělo to několik fází... Asi 2 roky poté, co jsem s tím začal, do sebe věci začaly zapadat dost zběsile.

Já jsem v podstatě ty věci zkoušel pořád a pořád znovu... dělal jsem jeden obraz denně po dobu asi 4 let.
Jeden obraz vedl k dalšímu... křivka nějaké cesty, tvar domu nebo stín, který jsi náhodou namaloval a pak si řekl: Hele. To funguje.
Zkoušel jsem různé způsoby, jak pracovat s barvou. Tlustou nebo tenkou vrstvu. Rozpívání na vršku poslední vrstvy, aby se vytvořil snový efekt...
Stal jsem se na malbě závislým a byla jedinou věcí, vedle hudby, kterou jsem si skutečně užíval. Takže jsem se snažil si užít to potěšení z tvorby pokaždé, když jsem něco namaloval.

Téma duševního zdraví

TV: Protože většina z nás jsou lidé s duševními problémy a diagnózou, zajímá nás také toto téma. Zažíval jsi někdy těžké časy, pokud jde o duši? Například návštěvu psychiatra nebo nějakého terapeuta (nemusíš o tom mluvit, pokud je ti to nepříjemné). Zajímaly by nás třeba i zvláštní stavy vědomí nebo psychospirituální krize.

Glenn Brady: *Les Fantomes des Patients* / 70cmx90cm / 2013

Glenn Brady: *Modrá skála* / 90cmx70cm / 2018

GB: Odešel jsem z domova, když mi bylo 16, a někdy v tom věku jsem taky začal hodně kouřit trávu a užívat psychedelické houby.

Třikrát nebo čtyřikrát týdně jsme vyráželi s přáteli na venkov do kravských výběhů, kde jsme sbírali hnědé houby. Ty jsme pak vařili a užívali si drogové „tripy".

Pak se mi to začalo všechno rozpadat... Rodiče se rozvedli, můj starší bratr odešel a já jsem začal mít deprese a úzkosti.

Nevěděl jsem, co se se mnou děje, takže jsem měl sebevražedné tendence, které jsem se snažil přebít alkoholem.

Pil jsem všude. A skrýval to před přáteli. Bez toho, abych se pořádně napil, jsem už nemohl ani vyjít ven. Říkal jsem si: je mi sedmnáct a život je v prdeli...

Takže jsem se snažil proniknout na punkovou scénu v Brisbane v 80. letech, hrál jsem v kapelách a potkával spousty lidí... většina z nich pila a brala drogy.

Když mi bylo asi šestadvacet, nervově jsem se zhroutil a skončil poprvé v nemocnici.

Během dalších 11 let jsem byl skoro každé dva roky hospitalizovaný na psychiatrii.

Dostával jsem elektrošoky a nejrůznější typy prášků.

Zlepšilo se to... maloval jsem... začal pít... znova jsem se sesypal ... a tak pořád dokola.

Za posledních 17 let jsem se naučil sám sebe ignorovat a docela se mi to daří. Po většinu času jsem jakoby oploštělý a maluju, abych byl zase šťastný.

Uvědomil jsem si, že tohle je prostě způsob, kterým žiju.

Mohlo by to být lepší, ale taky o dost horší. Snažím se hledat smysl v maličkostech.

Austrálie a Domov

TV: My v České republice mluvíme o Australanech jako o protinožcích (protože žijí na opačné straně Země). Takže teď spolu mluvíme napříč světadíly. Mohl bys nám říct něco o místě, kde žiješ? A kde se cítíš doma?

GB: Austrálie je krásná země. Je tady všechno od pouští, deštných pralesů, zasněžených hor až po nesčetné pláže.
Úžasná jsou i zvířata, která žijí ve volné přírodě. Dokonce i na předměstích měst žijí barevní papoušci, vačice, ibisové, velké ještěrky a všechny možné druhy pavouků.
Žije tady ale i jeden z nejstarších národů světa. Aboriginci.
V posledních 220 letech se tu s nimi ale zacházelo dost špatně. Stali se obětí pronásledování, vraždění, sebrali jsme jim jejich zem a proměnili ji na uhelné, zlaté, zinkové a další doly.
Austrálie se za velmi krátký čas stala zemí, kde jde mnoha lidem jen o peníze.
Je tady cítit rasismus a také strach z cizinců, a to jsme přitom kolonií britského království, kde stále ještě převládají tradiční evropské křesťanské hodnoty.
Zároveň se i tady čím dál víc šíří posedlost ekonomickými zájmy, jak ji známe například z Ameriky.
Nicméně země se mění.
Mladší lidé už zastaralé modely odmítají.

TV: Máš možnosti, jak vystavovat své melancholické, kafkovské umění? Nebo jsi také obětí určitého přehlížení? Nemají v Austrálii podobně jako v České republice více příležitostí umělci, kteří mají v tomto směru formální vzdělání?

GB: Umění je tu jiné než v Evropě. Většina australských umělců je pro veřejnost spíše neznámá…
Jsme národ, který zbožňuje sport… Sportovní hvězdy vydělávají miliony a jsou pořád v televizi.
Díky příznivému klimatu jsme taky národ, který se hodně věnuje venkovním aktivitám … koupání, rybaření, kempování, fotbalu, kriketu…
Takže mnohdy skvělí a jedineční umělci, které Austrálie v minulosti měla, zůstali širší veřejnosti většinou neznámí.
Zjistil jsem, že umělecká scéna je docela uzavřený a elitní byznys.
Velké galerie chtějí především zisk, takže obchodují se vším, co se prodává.
Způsob, jakým maluju, není pro velké galerie zajímavý. Moje tvorba je příliš temná a nemám „jméno."
Lidé, kteří mají peníze, chtějí umění jako investici. A chtějí líbivá díla, která se budou barevně hodit k jejich nevkusným, kýčovitým sídlům. Nechtějí něco, co je bude zneklidňovat nebo provokovat.
Prodávám docela dost obrazů, ale většinou lidem, kteří se vymykají z mainstreamu australského umění.
Patřím zkrátka do undergroundu, už celých 26 let, a jsem za to rád.

TV: Představuju si Austrálii jako zemi zalitou sluncem. Proto třeba Nick Cave musel odejít do Berlína, aby našel místa, kde se jeho temná duše bude cítit jako doma. Je tento názor pouhým klišé?

GB: Asi ano. Nikdy mě nenapadlo se přestěhovat do Berlína, Paříže nebo New Yorku jen proto, že se tam umění daří lépe. To by bylo pitomé.
Umění upadá, protože se lidé neumějí podívat na své životy zblízka. Nevidí tak nic zajímavého.
Pořád si myslí, že umění dělá někdo jiný. A zapomínají, že inspirace je všude kolem nás – na ulici, na obloze….
Domnívají se, že umění je něco, co pár lidí vytvořilo před pár stovkami let, a tím to pro ně končí.
Jako „umění" je ale třeba vnímat úplně všechno… jenže z toho můžeš taky zešílet.

Glenn Brady: *Okolo červeného stromu* / 70cmx90cm / 2018

Literatura

Eva Štefková –

Domov

Když jsem byla malá, zneužíval mě nevlastní táta. Pak jsem povyrostla a řekla o tátovi policii. Zavřeli ho do vězení. Máma mě obvinila, že jsem zničila celou rodinu a že jsem to udělala jenom proto, abych se nevlastnímu tátovi pomstila. Nevlastní táta ve vězení onemocněl a umřel. Jeho rodina na mě útočila, že jsem ho zabila. Dlouhé roky jsem se trápila, že jsem zničila celou rodinu. Až jednoho dne jsem uslyšela zpěv ptáků. Ucítila slunce ve tváři a zachytávala kapky deště v dlani. Uvědomila jsem si, že jsem roky žila výčitkami mé rodiny. Když se mi podařilo odhodit výčitky, začala jsem naslouchat svému vnitřnímu hlasu a uslyšela melodii lásky, a tak se láska stala mým domovem.

Glenn Brady: *Ledňák* / 90cmx70cm / 2018

Eva Štefková

Domov

Zpěv ptáků v oblacích,
co radost mi dá,
to je píseň lásky,
to je píseň domova.
A vlídný přítel,
co ruku mu dáš,
otevřené srdce,
vstřícný domov náš.
Kapička deště,
co zvlaží zem,
to láska mi zůstává
na věčnost domovem.

Kateřina Málková

Holubí dům

Je tak dobré
že bydlíme v bytě
po staré mrtvé paní

Zbyly po ní
poklady tepla domova
tácky mateřské lásky

Podnosy na kterých nám
maminka nosívala jídlo
do postele když jsme churavěli

Proto je má chřipka
nalezení ztraceného ráje,
holubí dům, bílej štít.

Glenn Brady: *Ptáci soumraku* / 90cmx70cm / 2018

Glenn Brady: *Výhled z verandy v Brisbane* / 90cmx70cm/ 2014

Literatura

Martin Trdla

Ve tvém pokoji je ještě jeden pokoj

Na šňůrách rozkvetly ponožky.

Klekánice s nordicwalkingovými holemi v pařátech
rozměřují perimetry budoucích záhonů,
obleva zapřáhla leták:
Do Amazonu nově sváží i z Terezína.

Spotřebiče se namáhají projevit jemnocit,
podivní Kozinové vylezlí z rejdišť
pod okny vytrubují drobné kletby.

Samotář v 2+kk pod tebou
za pomoci ohyzdných pejorativ
usměrňuje televizní debatu,
koučuje sportovní reprezentace.

Mžouráš na reprodukci
Munchova výkřiku,
usrkáváš čaj,
co se jmenuje Celkové záněty.

Vlastníš pocit,
že jsi něco oddálil
a jiné se přiblížilo.

Březen začíná úpět falzetem.

Martin Trdla

Mše

Svlékla si tvář,
později kalhotky.

Šivův ničivý rej,
vzduch jako by pěnil.

Do rána pak nazí stáli u okna
a pozorovali,
jak se po betonu hemží implantáty,
jak stroje touží nosit kůži,
věděli, že včerejší dny se už nehladí.

Do té nejzapadlejší ulice
poslali své tiché
Urbi et Orbi.

Mirka Fůrová

Domov

1.
Vzpomínky na ubytovně na dům obydlený sedmi lidmi. Spící starší bráška v jednom pokoji se mnou, když jsme byli malí. A pak o deset let mladší sestřička natažená jak dlouhá tak široká přes dvě třetiny společné postele a já na malém kousku u bortu. Kope mě v noci ze spaní.

2.
Ta samá ubytovna. V posteli vleže pozoruju letadla letící tudy na přistání na Ruzyň. Jsou jak komety s jasně spočitatelnou dráhou letu. První, druhé, … namísto oveček.

3.
Újezd nad Černými lesy, malá vilka obydlená mladou rodinou, která podpronajímá dva pokoje. V tom jednom spřádám sny o pracovní kariéře, o samostudiu. Ale nemám tu zatím ani stůl ani židli.
Se Sašou se hezky povídá, je milá, jemná. Pracovala před mateřskou v lahůdkách ve stejné ulici, kam jsem chodila do práce i já, ale neznaly jsme se. Mojmír se dře jako truhlář a sní o bohatství, které jednou vydělá. Prozatím jim můj a sousedův nájem pomáhají přežít na konci každého měsíce. Jeho začátek tu poznám podle kuřecích kostí a konec vyčtu z pytlíků od těstovin.

4.
Královské bydlení v Tomášské ulici na Malé Straně. Bojíš se, že tohle štěstí musí brzy skončit, ale po té pavlači k pronajatému bytu 1+1 chodíš přes tři roky. Sedáš na ní v létě večer a pozoruješ jasné nebe a spolu s tebou tady sedává, když přijede, tvoje skoro teta, která si to místo zamilovala taky.
Když je v galerii dole výstava, radím ti, nevěš prádlo, nebo ti ho lidi dole „vyperou“ ještě jednou.
Z tohohle bydlení mě vyšplouchla až velká voda v roce 2002, když vyplavila byt maminky mých domácích v ulici u Klimenta na Starém Městě.

5.
Pocit, že nemám dům, ve kterém bych dávala květiny do váz, mě vede jednoho dne k tomu, že si kupuji pěknou vázu, kterou stavím na svůj stůl v pokoji, kde mám ještě jednu spolubydlící. Celkem je nás v bytě pět ve třech pokojích. „Můj stůl“ je pro mě něco jako loď na vlnách širokého moře, z něhož nedohlédneš zatím na pevninu. Všechny artefakty, které na něm mám, jsou s něčím, s někým spojené. Večer si obracím židli k oknu a dívám se na proměnlivou světelnou krajinu libušského sídliště.

6.
Velká výhra se nekonala. Po sedm let, co tu bydlím, nejsem s to otevřít se skutečné lásce a zakotvit tady v tom služebním bytě, který mi dali asi taky proto, že je ideální pro menší rodinu, kterou mi možná přáli. A tak se, o své vůli, zase stěhuju.

7.
Pomyšlení, že mám tenhle krcálek v přízemí už do konce života, mě vede k tomu, že ho zvelebuju (nová kuchyňská linka, nové podlahy z lepících dlaždic v kuchyni a v koupelně …) a zkouším nafouknout (myslím na dřevěné police pod stropem apod.). Ale první větší nabídka mě odsud lehce vytrhuje.

8.
Říkám té ulici „Ve stínu“ (je plná stromů), i když můj první dojem z ní byl opačný. Kráčím z toho bytu, který mi právě nabídla kamarádka kamarádky, v jarním, sluncem ozářeném dni. Stěhuju se na Velikonoce. Máma mi pomáhá dát byt do cajku, uklízí nechutně zaneřáděnou kuchyň. Její přítel to tu celé vymaloval a já se starám o úklid zbytku. Je to můj domov, zatím poslední, ač pocitově první mezi všemi.

Pavel Oulík

Robert

Bez domova

Robert žil všude, jen ne doma. U kamaráda na kanapi, ve škole, když se poštěstilo, nebo někde pod mostem, když se Robert cítil odvážně. Bylo tomu tak, protože o domov přišel – ztratil ho, když se jeho rodiče dozvěděli, že je gay. Pro takového, jako byl on, nebylo doma místo. A tak započalo Robertovo dobrodružství ve světě vyděděnců.

Dar

Robert měl dar, o kterém nikdy nikomu neřekl. Cítil nebezpečí, než se stalo realitou. Vnímal ho jako bolest v břichu. A tak vždycky odešel z problematických situací dříve, než ke konfliktu došlo. Často svým brzkým odchodem překvapoval své vrstevníky, ale za všechnu tu dobu, co žil na ulici, se naučil naslouchat svému břichu. Vždycky ho včas varovalo.

Temná ulice

Byla jedna ulice, kam se Robert nikdy neodvážil jít. Jakoby na ní nikdy nesvítilo slunce a na jejím začátku vždy Roberta začalo bolet břicho. Zkusil se k ní přiblížit mnohokrát, ale břicho ho vždy varovalo. Byla to taková temná a nebezpečná ulice, ale Robert o ní nikdy více nezjistil.

Pach

Robert s tím nedokázal nic udělat, ale do jeho oblečení se časem vždy vplížil smrad. Nevítal ho s otevřenou náručí, ale věděl, že tam je. To když si od něj odsedávali spolucestující a hledali místo dále od něj. Problém řešil nečastou sprchou u kamarádů. Ale těch neměl zas tak mnoho, aby se o pach vždy zdárně postaral. Nakonec se s ním nějak naučil žít.

Znalosti

Žít na ulici především znamená vyznat se v tom, co všechno pro bezdomovce na ulici existuje. Kde se dá splašit jídlo, kde se dá za malý obnos přespat. A z druhé strany pak čemu se vyhýbat a kterým lidem nedůvěřovat. Je to tak trochu věda, vyznat se na ulici.

Negace

Robert neloudil peníze, nežebral a podobným praktikám se vyhýbal. Také nikdy přes míru nepil, i když se to často nabízelo. Drog se také z daleka stranil. Ale na druhou stranu nepracoval, i když by klidně mohl. Nechtěl a život na ulici mu v tomto rozhodnutí nikdy nebránil.

Srdce

Mirek ukradl Robertovi kus jeho srdce, když se s ním v březnu rozešel. Nechtěl ho Robertovi vrátit, i když mu tuze chybělo. Fungovat ve světě hned bylo bolestivější, jak se Robert dozvěděl, když mu chyběl kus srdce. Ale jediný lék je nechat srdce zregenerovat samo od sebe. Co by člověk dělal se zloději srdcí?

Rodina

Robertův otec jednou prošel vedle lavičky, na které Robert pospával. Dělal, že ho nezahlédl, jen přidal do kroku. Ale Robert věděl, že ho viděl. Cítil to až v hloubi duše, kde měl místo i pro lásku k lidem, kteří ho vyhodili na ulici. Některé duše mají nepředstavitelné hloubky.

Víra

Robert věřil ve slunné zítřky. Zdálo se mu, že to nejhorší má již za sebou a že nebylo nic, co by nezvládl. Třeba tomu tak bylo, anebo byl Robert pouze dalším snílkem, kterých se na ulici našlo tak příšerně málo.

Literatura

Josef Gabriel

Josef Gabriel** pokračuje ve svém delším textu **Psaní o ničem

XI

Jaké to je, být křesťanem dva tisíce let poté?

Představ si to: sedíš ve studiu DVTV a proti tobě krásná a chytrá Emma Smetana. S výrazem neviňátka vystřelí tuhle otázku a kouká, co ty na to. Pochlap se, kruci, přece se nenecháš jen tak vykolejit. To je dobrá otázka, říkám zoufale a připadám si jako hňup.

Oko televizní kamery mě šmíruje. Prostě buď normální, normálně odpovídej, jako kdyby se nechumelilo.
Václav Klaus starší by dal Emmě okamžitě najevo, kdo je tady pánem, ale na to já nemám. Řekl by třeba: „Nechápu, jak se můžete takhle ptát. Když něco takového slyším, mám chuť okamžitě odejít. To by opravdu, opravdu nešlo. Takhle diletantsky, takhle bez přípravy, s naprostým nepochopením celé situace, klást takhle nevhodné, úplně nemožné otázky."
Tohle já, milá Emmo, tohle já nedovedu. A zkusím vám odpovědět: Cítím se docela dobře. Asi líp, než kdyby žádné křesťanství nebylo.

Emma Smetana: Necítil byste se líp jako buddhista?

Já: No, to nevím. Možná ano, ale v křesťanství je něco, co bych jako buddhista nejspíš nepociťoval. A to by byla škoda. Myslím škoda, kdyby to zmizelo.

Emma Smetana: Co například?

Já: Myšlenka oběti, třeba. Křesťané by měli následovat Krista. Bylo by škoda, kdyby tenhle vzor zmizel, kdybychom ho neměli před očima.

Emma Smetana: Buddhisté neznají myšlenku oběti?

Já: Samozřejmě znají, každé náboženství je založeno na myšlence oběti...

Emma Smetana: Tak proč nejste raději buddhista? Co má křesťanství navíc?

Já: No, Ježíše, celou dva tisíce let dlouhou tradici křesťanského myšlení, rozvíjení křesťanské kultury. Všechno, co dnes žijeme, stojí na křesťanských základech, moderní svět, demokracie...

Emma Smetana: Buddhisté nezabijí ani mouchu, křesťané celá staletí válčili. Tak v čem je lepší křesťanství než buddhismus?

Počkej, Emmo, tohle ti nedaruju, to se ještě uvidí, kdo má navrch.
Já: Křesťanství je v něčem jedinečné. Možná by se to dalo ukázat na rozdílu mezi Ježíšem a Buddhou. Ježíš chtěl změnit dějiny. Žil v době apokalyptického očekávání. Věřil, že svou obětí strhne na zem Boží království. Šel v tom až do konce, až na kříž. Buddha měl obrovský soucit s lidským utrpením, ale nebojoval s ním. Utekl před ním do nirvány. Křesťanství se zlem bojovalo, ale křesťané také válčili, třeba i mezi sebou, to máte pravdu.

Emma Smetana: Jak s lidským utrpením bojovala třeba inkvizice?

Já: No, to byla samozřejmě strašná věc, ale dalo by se to pochopit...

Emma Smetana: Máte pochopení i pro papeže Pia XII, který uzavřel konkordát s Hitlerovým Německem?

Já: No, to prostě nejde takhle zjednodušovat, já mám pochopení pro každého, ale vy skáčete z jednoho problému na druhý a pořád naznačujete…

Emma Smetana: Já nic nenaznačuji, já se vás jenom ptám.

Já: Pius XII uzavřel konkordát s fašistickým Německem ještě jako nuncius, ne už jako papež, ještě před válkou. Byla to tragédie, bylo to tragické vyvrcholení staletého vývoje katolické církve před vatikánským koncilem, ale já nejsem historik, ani teolog, ani kardinál Duka, ani papež, abych vám mohl odpovědět.

Emma Smetana: Proto se vás ptám, jaké to je, být za těchto okolností křesťanem?

Já: Myslíte katolickým křesťanem.

Emma Smetana: Ano, jaké je to, být katolíkem.

Já: No, hrozné.

Emma Smetana: Proč hrozné?

Já: Připadáte si tak trochu jako páté kolo u vozu. Nemáte do toho co mluvit.

Emma Smetana: Do čeho byste chtěl mluvit? Myslím v rámci katolické církve.

Já: No, vlastně do ničeho. To máte strašně složité. Nebo do všeho a to máte také strašně složité. Katolíků je na světě miliarda, a kdyby všichni do všeho kecali…

Emma Smetana: Přesto, co byste chtěl změnit?

Já: Celkový přístup. Staré paradigma. Zdá se mi, že je neudržitelné.

Emma Smetana: Mohl byste být trochu konkrétnější? Co je podle vás neudržitelné?

Já: Vy mě tlačíte k něčemu, co se mi ani nechce vyslovit. Možná jen heslovitě, je to doopravdy strašně složité. Koncept zjeveného náboženství. Chápání Bible jako Božího slova. Koncept nadpřirozené víry. Přesvědčení, že pravdu máme jenom my a nikdo jiný. Lpění na tradičním výkladu křesťanství v rámci starověkého náboženského a filozofického myšlení.

Emma Smetana: Zbylo by pak z křesťanství ještě něco?

Já: Jsem přesvědčený, že ano.

Emma Smetana: Nechci, abyste zacházel do podrobností, ale v čem by pak bylo křesťanství lepší?

Já: Mohlo by si dělat nárok na to, že je pravdivé. Nově by pochopilo samo sebe. Vyniklo by skutečné jádro křesťanství.

Emma Smetana: A co to tedy je?

Já: Ježíš ukrytý za Kristem.

Emma Smetana: Ježíš a Ježíš Kristus, to jsou podle vás dvě rozdílné osoby? A jedna se skrývá za druhou?

Jasně, že se tam skrývá, milá Emmo, skutečný Ježíš, kdo jiný, zcela překrytý obrazem vzkříšeného Krista. Rád vám to vysvětlím. Potíž je v tom, že ve vaší inspirující přítomnosti mě napadají samá nevhodná přirovnání. Vnucuje se mi třeba text jedné písničky od Jaroslava Hutky, kde se také něco za něčím skrývá. Jmenuje se Hadí rokle a šerif se v ní skrývá za maskou půvabné Fany. Samozřejmě ve vážném rozhovoru před televizními kamerami vůbec nepřichází v úvahu, že bych něco takového zmínil. Na druhou stranu, je to spontánní nápad, cosi jako volná asociace, která by vám možná prozradila, co se skrývá v hlubinách mé duše. Ta písnička má refrén – táhlé, drásavé kojotí vytí, které se za úplňku nese nad vyprahlou prérií. Hutka na koncertech prosil publikum, aby na konci každé sloky, poté co protáhne poslední slabiku posledního slova, spolu s ním takhle táhle atavisticky zavylo: úúúúúú úúúúúúúú úúúúúúúú úúúúú.
Dívám se na Emmu, Emma je krásná, Emma se neusmívá, Emma je smrtelně vážná, Emma čeká, co odpovím.

Já: Ano, je tam. Promiňte, trochu jsem se zamyslel.

Tomáš Vaňek

Křivohuby

I.

Bylo to poprvé od roku 1930, co se v Křivohubech něco stavělo. Vesnice na pláních Krušných hor, takové to místo, které se postupně vylidnilo tím, jak se lidé stěhovali za prací do Chomutova nebo ještě dál. A nyní pravý opak. Dělnické ubytovny, čistička vody, přívod elektřiny, který pokryje obří dospělý domov. Bytovky pro výchovné pracovnice a jiný personál. Křivohuby zkrátka zažívaly svůj druhý rozkvět. A jak to všechno souvisí s Litoměřicemi? Asi nijak, aspoň ne na první pohled. Hlavní hrdinové tohoto dobrodružství, děti z dětských domovů, které končily na ulici a jen ty nejschopnější z nich se proměnily v prodavačky ve večerce nebo magistrátní úředníky s ručením omezeným, měly mít napříště možnost stěhovat se do Křivohub. To byl příklad Adély, ale i Petra, Jakuba nebo Marie. Poznal jsem je cíleně a opravdově, protože mě k tomu zavázala jejich matka. Neříkal jsem této vyžilé ženské, že jsem s Marií spal. Naopak jsem jí vyřizoval neexistující pozdravy a přitom sledoval, jak tyto odložené děti, které se ani neznaly mezi sebou, všechny postupně a neodvratně směřují do Křivohub. Co když mezi nimi dojde k incestu? To by přece Bůh nedopustil. Ale na druhou stranu, jak víme z řeckých tragédií, ani by to neodpustil. Kvůli Marii, která mě přitahovala, ale i kvůli tomu, abych dokázal včasným zásahem incestu mezi sourozenci zabránit, jsem se přihlásil do výběrového řízení na výchovného poradce. Ptali se mě, jestli mám autoritu, a já to dokázal zahrát tak, že jim přišlo, že jsem člověk na svém místě. Nabízeli mi hned bydlení, ale to jsem je přerušil s tím, že budu bydlet v Chomutově, protože mám vůz. S tím vozem jsem jednou projížděl i Litoměřicemi a obdivoval sochu bratří Čapků na neexistující vyvýšenině s kostelem. Marie mě milovala a já se bránil citu, jak jen jsem mohl, ale moc to nešlo. Hlavně od ní musím udržet dál Jakuba, říkal jsem si. Co se týče Adély a Petra, moc jsem si starost nedělal. Tito mladí dospělí byli spíš pasivní a uzavření do sebe, takže nehrozilo, že by po večerce prováděli nějaká incestní alotria. Kdokoliv na mém místě by je dávno sehnal do jedné místnosti a prozradil jim, že jsou sourozenci, ale já měl jiné plány. Chtěl jsem vědět, a to je největší hřích, že člověk chce vědět… Zkrátka jsem měl za to, že by na to měli přijít sami.

Dokonce, jak jsem znal jejich vyprávění, by jim to i mělo dojít. Pokud by si všichni navzájem sdělili své příběhy a porovnávali reálie, bylo tam pár souvislostí, které by je měly navést k tomu, že jejich matkou je ta stejná Růžena Opletalová, zábavná a ničemu se nepříčící, vtipná a taková řekněme lepší chomutovská děvka. Opravdová hetéra, které se nechodí stříkat semeno do vlasů, ale s kterou se spíš hovoří u piva a připlatí se trochu za noc.

Křivohuby se skloňovaly v celém světě těchto ztracených dětí. Jejich opravdovým lákadlem byla vlastní výrobní družstva coby vylepšená pracovní terapie. Za to budou peníze, říkali si mnozí. A navíc spoléhali na další devízu křivohubského časoprostoru, kterou bylo šukání po večerce. Noční služba se přece vždycky nechá oklamat! S opravdovou vášní jsem si představoval tohle mladistvé šukání, tak moc rozdílné od litoměřického souložení, měšťanského a úhledného jak místní pivovar. Nedávno jsem projížděl ve svém voze kolem krematoria, kde bylo za války povražděno mnoho dělníků. Také nacistické bunkry byly vždy mou velkou zálibou, nebo tajné doly, to je jasné.

II.

Slavnostní otevření nových Křivohub. Zvláštní fantazie. Vezu Marii a cestou se stavíme na oběd. Pak na parkovišti v horách. Jsem už nesmírně zvědavý, kdy tam dorazí ostatní. Poslední část cesty jede Marie busem, aby na nás nikdo nepřišel. Starosta Chomutova, zástupce hlavního investora Domlátil, ředitelka Domova dospělých a další lidé. Já v klace, hnus. Marie nikde. Kdo jí čechrá spodničku? To už neexistuje, už se nenosí. Ani v Litoměřicích. Konečně se podívám za sebe a v oknech

vidím stohlavý chór. Nejradši bych zařval nudou, zabrousil do těch mladých tváří a hledal v nich pablesk své dospělé samoty. Chcípám vedrem. Všude je vítr, ale stejně je vedro. Domlátil odjíždí, zbytek se jde podívat do dílen. Já s nimi. Svět mi navrhuje, abych sebou seknul o zem a kopal nohama. Já se ale nezdráhám vypadat věrohodně. Večer mi všechno to utrpení nahradí můj chomutovský byt a televize a sport a všechno o Bohu na programu Viasat history. Už dva tisíce let grilujeme Krista a křižujeme poslance. Naposled tu Boučkovou. Bylo super se jí zpod kříže dívat pod roušku. Umírám zaživa jako pahýl, který obrůstá větvičkami, ale strom, ten dřívější, už z něj nikdy nebude. Pařez se říká. I v Litoměřicích se říká pařez, i v Křivohubech se říká pařez, také na Mělnicku se říká pařez, ale nikde se neříká o mrdání u vína, aspoň ne v mojí hlavě, která je stydlivá a bojácná a o sexu nikdy nehovoří bez studu. A na to holky neslyší, když je neumíš ani požádat. Chodím se zvrácenou hlavou, ne za Krista ani za věčného poutníka, ani za šachistu, který rozkrývá v polích nehorázný zločin, ani za litoměřického rodáka, který hasí milostné požáry, ani za smrt. Chodím se zvrácenou hlavou jen tak za sebe.

III.

Konečně s Marií. Její pružné tělo a trochu zlé oči. Opravdu dobrá služba. Koupil jsem jí župan. Mám namále? A jak to vše souvisí s Litoměřicemi? A jak s nimi souvisí můj vůz? A moje chlouba. Jsem na rozpacích, když mám páchat sebevraždu takhle veřejně. Radši si ze sebe utahuju a opasek nechám viset na klice. Mám se rád. Přes tohle všechno se mám skutečně rád. Ráno jsem našel Adélu odpočívat vedle Jakuba. S touhle kombinací jsem ani ve snu nepočítal. Už jim to nebudu moct nikdy říct, ani Růženě to neřeknu, nechť sám Bůh vezme do ruky meč a trestá. Zvracím, když jsem už u sebe v bytě, je mi z toho na nic. Chtěl jsem znát pravdu, ale neznám nic. Jsem novodobý Sokrates v bačkorách od Deichmanna. Můj Bože pryč, řve mé svědomí, ale já vyčkávám pokorně na konec svých dní, zdravím se s Růženou a znovu vidím její dvě ratolesti v poodkryté posteli. Nenávidím Křivohuby, ale ještě víc nesnáším Chomutov, všechno umělé je mi bližší než lež skutečného života. Vypravím se na rande se ženou od dětí, představuju si, co spolu děláme, a ona se mě ptá na práci a na příjmy a na zájmy a mně je zase po letech do pláče, nechci se hnout, ale přece se hýbám, beru nůž, nakláním se k ní a nezávazně konverzuju, pak se svalím zpátky do sedačky v hotelu Slunce a usrkávám nápoje, tak po sobě, jak je přinášejí. Mám se moc rád, ale nikomu to na nos nevěším. Ani své nové spolubydlící ani jejím dětem. Už dva tisíce let grilujeme Krista a křižujeme sami sebe v bláhové lásce k němu, který nosí pod stromeček ponožky a vytrhává si obočí pinzetou ze zlata. Miluju se s Marií a myslím na Lenku, hladím Lenku ve vlasech a přemýšlím o Marii, o opravdové unii našich těl. Asi uteču od všeho. Přestěhuju se do Litoměřic a začnu znovu. Chci být jednou jedinkrát ve svém životě právoplatným občanem města, kde se šukání říká milování a pahýlům pařez, kde je bašta hned u nádraží a voda z Labe zatéká do nevelkého jezera, tam strávím svá rána a své zítřky, nebo už visím na opasku na klice, jen mi ještě doktor nesdělil, že jsem ztratil příliš mnoho vzduchu. Myslím na Adélu a Jakuba a tak nějak chápu, že se mi to vymklo z ruky. Předvolala si mě ředitelka, děsil jsem se toho, že to bude o souložích po večerce, ale jen řekla, že mě v Křivohubech ještě potřebují.

Tak mířím spokojeně ke svému autu, někdo ho objel pětikorunou. Incest a kraviny, na to je užije, říkám si a vůbec se nezlobím. Taky jsem býval mladý. Ve voze usínám a probouzím se, zatímco sjíždím z hor zase domů. Mám se rád, říkám si, pro všechno na světě to je přece jistota! A Kristus mi přizvukuje podmanivým brumendem. Doma se natáhnu, shodím boty a zapálím si. Inu člověk s posláním, to je dnes opravdová vzácnost. Dvakrát hřeš, jednou řeš, šeptá mi Bůh a v jeho tváři se zračí samota. Když se zase rozednívá, je tu Lenka a děti, pak už jen Lenka a její ňadra. Teď už v její přítomnosti na Marii nemyslím, ani na Lenku v Mariině, už nemyslím vůbec a je to docela k udýchání.

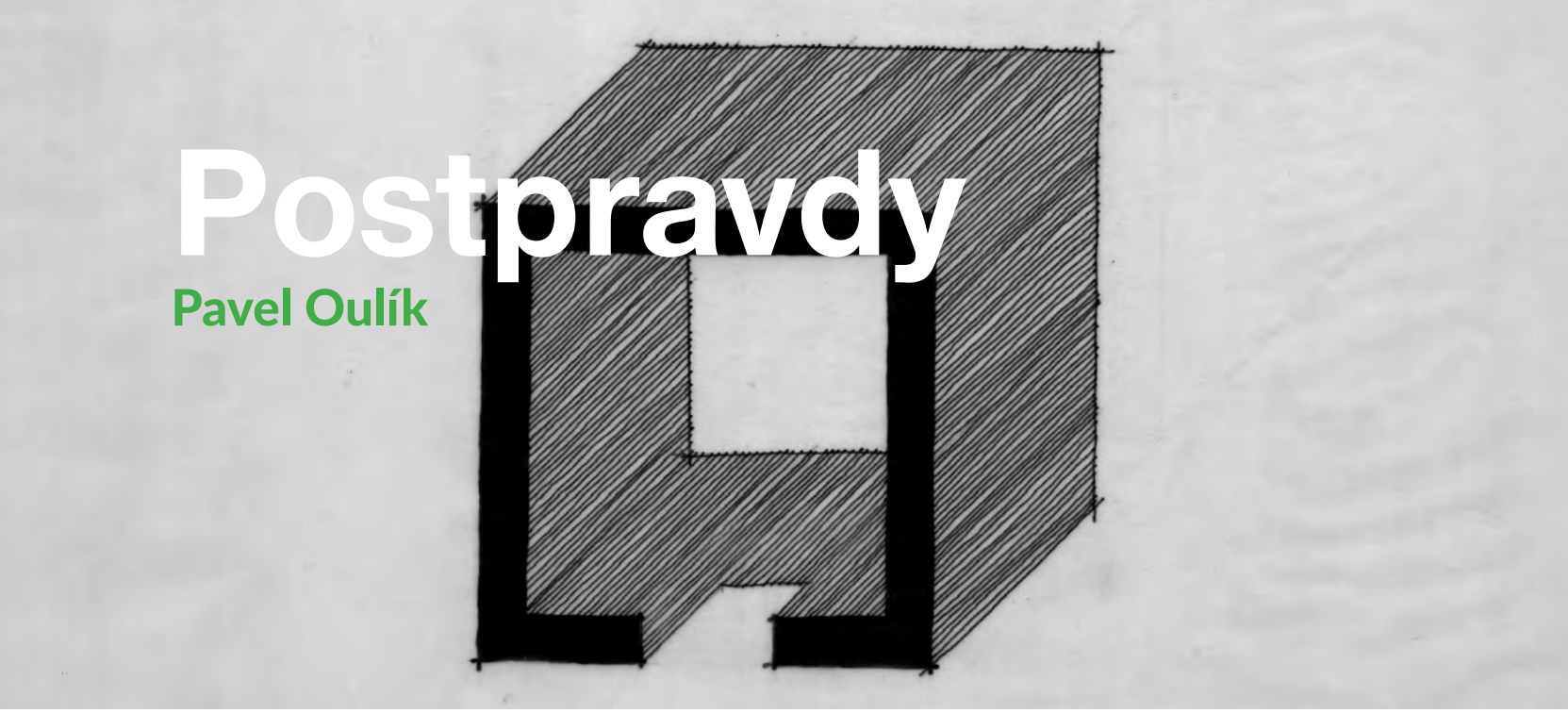

Postpravdy

Pavel Oulík

Jiří Knír

Knír se narodil roku 1983 a již od raného věku informoval své okolí o tom, že v minulých životech pracoval mnohokrát jako architekt a navrhl Tádžmahal, pyramidy v Gíze nebo Eiffelovu věž. Ve vší skromnosti připustil, že nebyl jediným architektem pracujícím na těchto světových divech. Jeho rodina byla z historek pocházejících z minulých životů nesvá a během Knírova dětství několikrát marně hledala odborníka, který by mu od nich pomohl.

Vzpomínky na minulé životy se promítaly celým Knírovým životem, až ho jednou poslaly do psychiatrické nemocnice Bohnice, kde se ho snažili léčit medikací a elektrošoky, jimiž doktor Havlíček chtěl jednou provždy vyhnat minulé životy z Knírovy hlavy. Naštěstí se mu to nepovedlo a Jiří Knír pochopil, že o některých věcech se v léčebně prostě a jednoduše mluvit nedá. Tedy dá, ale pouze pokud je pacient připraven na zvýšení medikace, delší pobyt v nemocnici a jiné svízele. Nakonec ho z léčebny propustili a Knír se vrátil k načrtávání objektů, které velikostí a složitostí neměly daleko do světových divů, jež navrhl v minulých životech.

Knírův hlavní problém spočíval v tom, že nebyl schopen najít mecenáše, který by financoval jeho grandiózní představy. Dokonce se pokusil najít finance prostřednictvím crowd fundingu, ale bohužel ani tímto způsobem nenašel dostatek peněz, aby začal stavět podle svých nákresů.

Dnes Jiří Knír pracuje v Bille u pokladny a ve volném čase projektuje jeden architektonický div za druhým a doufá, že si prací našetří dost peněz, aby mohl zkusit studium architektury na ČVUT. Pevně věří, že vzděláním v oboru, který je mu vlastní, by mohl přispět k tomu, aby jeho práce byla lákavější pro případné investory. Samozřejmě očekává, že mu především pomůže univerzitní titul.

Jiří Knír letos mimoděk zkřížil cestu dokumentaristovi Pavlu Chlebíčkovi, který se rozhodl, že formou dokumentárního filmu zachytí všechny dosavadní Knírovy životy. Mnoho lidí už netrpělivě čeká, kdy jeho dokumentární film spatří světlo světa. Je jedině dobře, že tak zajímavá postava jako Jiří Knír konečně vstoupí do obecného povědomí, kde už jsou všechny stavby, které v minulých životech postavil.

Postpravdy

Tomáš Vaněk

Zapomeňte na Andreje, Babiš už je Antonín

Jak vypátrala naše redakce, nechal si premiér Babiš změnit křestní jméno na Antonína, aby byl blíže českému lidu. Mělo se tak stát 11. března na Úřadu městské části v Dolních Měcholupech. Na administrativní poplatek, spojený se změnou jména, se mu údajně složili lídr SPD T. Okamura a kandidát na prezidenta J. Soukup. Celá akce proběhla v utajení bez přítomnosti novinářů. Na kauzu nás upozornil nejmenovaný informátor, který si říká měcholupský pejskař. Podle jeho slov o tuto informaci nebyl v jiných redakcích zájem, považujeme za naši povinnost dát jí tedy prostor aspoň v *Zámezí*. Antonín Babiš je jako premiér mnohem přijatelnější než původní Andrej – a nakonec, jestli se o jeho novém jméně ví, nebo neví, nehraje zas až tak zásadní roli.

Z DOMOVA

Touš a pumlíč. Tradiční slova se vracejí do komentářů ze sportu.

Designér Filip Krampla používá rýži na lepení nábytku. Je to prý ekologické.

Santiniho památky v Čechách koupila čínská vláda. Stěhovat se zatím nebudou.

Studentky bohemistiky protestují proti nové edici pravidel českého pravopisu.

ZE SVĚTA

Ve věku pouhých 7 let zemřela nejmrzutější kočka světa.

Čína bude rozeznávat obličeje pand, chytré kamery poslouží ochraně zvířat.

Sečuánec Tun-Fej byl zatčen po publikaci básně Dlouhá řeka, hnusná stoka.

Elektrické gauče pro tři osoby představila JAR. Mají potlačit případnou revoluci.

TV Alabama nevpustila do vysílání svatbu dvou animovaných gay zvířátek.

Glenn Brady: *Vypadni!* / 90cmx70cm / 2019

Průzory

Průzory

Mirka Fůrová

RECENZE

Petr Freimann

Příběhy (z) ulice / 2016

Co se vám může stát, co si budete myslet anebo cítit, když se třebas jen na jeden den zkusíte ocitnout v situaci bezpřístřešníka, jako to na zkoušku při projektu pomoci lidem bez domova zkusil a v začátku knihy také popsal její autor, jinak sociální pracovník Armády spásy? Projekt trval celé čtyři měsíce, od prosince do konce března. Jeho náplní bylo vyhledávat bezpřístřešníky v Praze, hlavně na konečných tramvají, a pokud splňovali podmínky pro příjem v některém z azylových domů nebo na lodi Hermes (hlavní podmínkou byla nízká opilost), a pokud o to sami projevili zájem, pak je tam dvojice sociálních pracovníků dovezla služebním autem. Kniha popisuje celkem 49 večerních zásahů v terénu.

Papír snese leccos. Stránky knihy přinášejí skličující obrazy, ale i jiné, například odpudivé čichové dojmy, od smradu z neléčených bércáků, po smrad člověka, který se posral, což není téma v knize výjimečné. Alkohol, který pomáhá přečkat zimu a situaci. Nečistota jako výsledek rezignace a smíření se s danou situací, jako *„cesta nejmenšího odporu“*. A otázky: *„Jak hluboko musí člověk a jeho morálka klesnout, aby se oprostil od věnování se sobě samému? … Bércáky, spáleniny, omrzliny, vši a další, to je pro mě těžko pochopitelný pád na dno vlastní sebeúcty. Rezignování na sebe samého. Ale právě tady je obrovský prostor pro pomoc. Pro dlouhodobou práci při posunu bezpřístřešníků vzhůru. Často totiž nemají důvod vstát. Krom toho, že nemají dostatek síly, nemají ani proč.“* Tak uvažuje autor mezi řádky popisující diskuse s bezpřístřešníky, které mají sociální pracovníci tu moc ohřát alespoň kafem z termosky, tatrankou: *„Jako by nebylo nic, a najednou alespoň něco málo. Než nebude zase nic. A jako by to bylo vlastně jedno, co zrovna je.“* … *„To, s čím člověk ale ve skutečnosti nemůže hýbat, je on sám. Tma někde uvnitř. A bohužel možná i proto, že venku zkrátka není nic, co by ho k onomu pohybu přimělo.“* Sociální pracovník jako *„jeden z mála přístavů“*, jakými jsou pro nás rodiče, partneři nebo psycholog, *„nebo to opravdové Château“*. A další otázky po tom, co je a co není pomoc. *„A není ten náš chleba často spíš jinou stravou pro žíznivého? Víme, co chtějí, co potřebují,*

proč v noci mizí a ráno se ani nechtějí zjevit? Víme to?“ Kolik toho zachrání sociální pracovník, když jednomu dneska pomůže a zítra ho nechá být? „Je to jak zavřít při dešti okno a pořád nemít střechu. Alespoň ale nefouká. Čím víc bude těch malých přispění, těch malých bezvýznamných kousků pomoci, tím dál se dostaneme. Nechtějme pomoci všem, ale vyberme si někoho nebo něco konkrétního. A udělejme to hned.“ Ono i jen držet se nějakých pravidel může pomoci. Za všechny jeden konkrétní případ. Kluk přezdívaný pro sádru na ruce autorem knihy „Packa“, příjemný a přívětivý, už z dálky zdraví, ale ani svýma psíma očima nepřemluví „službu“, aby ho i dnes odvezla: „*Víte, co jsem vám říkal včera?“ „Vím, máte pravdu, sem vůl.*“ ... *O noclehárnách věděl. Moc dobře. ... I když mám těžké dilema, rozhodl jsem se ho tu nechat. ... V hlavě mi hraje stálá písnička tvrdé lásky. Nemyslím, že je dobré být sociální jenom proto, aby byl člověk sociální. Je to možná kruté takhle v zimě, ale je to volba každého z kluků, čemu dají přednost. Odvézt ho, to člověku nic neudělá. Ale vyhrálo moje přesvědčení, že je člověk strůjcem svého dne. Alespoň trochu a alespoň trochu by jím být měl. Zároveň mě uklidňuje, že si to Packa celé sám uvědomuje a souhlasí, že je dnešní klepavka jeho blbostí. Klepe se hrozivě, ale dá to. Musí. Další den stál ve frontě před noclehárnou.*“ Anebo úvaha o tom, že v každém z nás je vlastně kus bezdomovce, a právě proto podvědomě všem bezpřístřešníkům, lidem, kteří mají svobodu a volnost, žádnou odpovědnost ani povinnost ... „*co dělají hovno*“, tak trochu závidíme. „*Často mi nějaký bezpřístřešník říká, jak vnímá lidskou nevraživost, jak se lidé na zastávkách mračí, jak se ho lidé bojí a jak se neurvale straní. Jak málo je mezi námi úsměvů. A jak málo si to my, se střechou nad hlavou, vlastně uvědomujeme*.“ A co duševní nemoc zažívaná na ulici, či fet? ... Důstojnost kontra odhalení a následné „drolení se“. Méněcennost a na druhé straně vědomí, že „na to, udržet nabyté sebevědomí na holé zemi, stačí síla těch několika pohledů, co si té země alespoň občas všimnou. Mějme gule na to, k němu přijít a jeho oči zvednout. Jsme jedni z tisíce. Jedni, kteří tomu prostému bezpřístřešníkovi dali tušit, že možná ještě nepatří do šrotu lidské důstojnosti. A možná, když budeme za den dva nebo tři, možná si bude připadat větší.“ Náš vlastní strach z toho, že bychom mohli být blízko něčemu, od čeho si přejeme být co možná nejdál. „Je to život, kterého se sami bojíme, a jako ke všemu, k čemu se neumíme postavit čelem, se k němu raději otáčíme zády. A čím dřív pochopíme, že jedině čelem můžeme jít kupředu ...“ „Jak je někdy v životě těžké se odstřihnout od toho, co nás bolí a tíží. Všechny problémy nosíme stále s sebou, není od nich úniku a je to často brutální útok na lidskou psychiku.“ „*Dělat dokola to samé přináší logicky i stále ty samé výsledky. Změna musí být větší než my sami. A to chce jak odvahu a energii, tak především vůli. A ruku v ruce s tou změnou poroste i naše sebedůvěra, sebeuvědomění a sebeúcta*.“ „*Ti, kteří ulici obývají, už segregovaní dávno jsou. Žijí s námi, ale mimo nás. Nevnímáme je. Nejsou naše sociální třída. Jsou na okraji, neviditelní. Žijí si vlastním životem. Spí na periferiích a v lesích. Vnímám je asi jako déšť. Řekneme si: „Kurňa, zase prší,“ a proplouváme dnem dál.“ A proč nepožádají o pomoc své okolí? „Kolik se podobně stydí, bojí a cítí se zahanbeno. Kolik nezvládne to ponížení, že skončili na ulici*.“

Celá ta kniha je autorovou sebereflexí. A pisatel věří, že bude do jisté míry i reflexí našich životů. Nechtěl sahat nikomu do svědomí, „možná trochu. Ale spíš nám všem otevřít oči. Cílem bylo nevidět ulici jako špinavou nutnost našich jinak čistých bot. ... Autor vyzývá k odvaze a alespoň občas se podívat některému bezpřístřešníkovi do očí. Mít otázky a až po nich soudit, nebo vzít daného člověka na milost. „*Darujme jim, jen co se sluší. Vteřinu pozornosti. Jeden pohled, mrknutí, pousmání. Prostý pocit sounáležitosti. Že všichni patříme k sobě*.“

Slyšet hlasy, *Joe Penhall*

Divadlo Na Rejdišti

ROZHOVOR MEZI TEREZOU A TEREZOU, KE KTERÉMU MOHLO DOJÍT, ALE NIKDY NEDOŠLO

Terezo, proč sis vybrala právě tohle představení?

Tereza K.: Já osobně jsem byla zvědavá, jak bude téma slyšení hlasů fungovat v divadle. Na představení Slyšet hlasy se mi líbilo, že na danou problematiku nenahlíží perspektivou toho, co je správné nebo nežádoucí dělat, když člověk hlasy slyší. Hra zbytečně nemoralizuje a nedívá se na slyšitele hlasu jako na pacienta, nenahlíží na něj klasickou psychiatrickou optikou (slyšíš hlas – máš symptom – jsi nemocný – budeš brát do konce svého života léky). Z představení jsem odcházela s uceleným pohledem na to, jak může vypadat všednodenní život člověka, kterého hlas(y) sužují. Poznala jsem jeho svět a jeho způsob vztahování se k ostatním.

Tereza S.: Právě že to bylo takové všednodenní. Schizofrenie je tam podaná dost prozaicky a ona taky často prozaická je, ale v umění ji povětšinou neautenticky ozvláštňují, přibarvují. Na Rejdišti jsem viděla příběh, třebaže hodně syrový, obyčejného kluka, který jenom nějak „nezapadá". Chce žít po svém a naplno, nechce brát léky, zamiluje se, do něčeho se připlete … Pak jsem četla, že autor hry Joe Penhall měl kamaráda schizofrenika, nějakého hudebníka, takže to vychází z vlastní zkušenosti s tím.

Bylo něco, co tě na představení rušilo, vadilo ti?

TK: Trochu mě mátlo, jak byli herci neustále v pohybu, utíkali sem tam po jevišti a byli občas krapet hysteričtí. Na divadle moc nemusím takové to afektované přehrávání, které znám hlavně z činoherního divadla. Naopak mi přišla skvělá scénografie – prostor skvěle fungoval na několika místech (domov Raye, který obývá se svým bratrem, venkovní scény na pláži, hospoda, byt Laury). Bylo to vlastně celé postavené dost jednoduše.
Vizuálně byly příjemné posprejované zdi, fixou popsaná zrcadla, růžově svítící koupelna a hospoda v zadní části scény. Taky mě bavily kouřové efekty.
Kromě toho se Danielu Jochovi moc hezky podařilo ztvárnit postavu hlasu. Úplně mě děsilo, jak se vždy připlížil na scénu se zapalovačem ve chvílích, kdy jsem to nečekala…
No a v neposlední řadě byla skvělá hudba. Píseň „Easy" od Sona Luxe (přes 56 milionů zhlédnutí na YouTube) byla v představení trochu nešťastně sestříhaná, ale s celou hrou konvenovala a dávala jí grády, rytmus, pocit, že představení „odsejpá".

Glenn Brady: *Modří ptáci* / 90cmx70cm / 2016

TS: Taky se mi líbila scénografie. Mělo to takovej „poeticky špinavej feeling“, byla tam ztvárněná ta odvrácená a divočejší strana města: levné hospody a bary, blázinec, lidi bez přístřeší, alkoholismus, násilí. Ono to v originále má hodně sociální rozměr, ale otázka je, zda se to podařilo přenést do českých reálií.
No jinak mi přišlo, že emočně divadelně představení zas tak nefungovalo, že to člověka úplně nevtáhlo. Byly tam emočně vypjaté dramatické scény a dialogy, ale herci to tak trochu odříkali, jako kdyby to byla konverzační hra. Ale byla v tom spousta energie těch mladých herců, takže bylo zábavné se na to dívat.

Co tě v divadle nejvíc překvapilo?

TK: Předtím jsem neznala Divadlo Na Rejdišti a jsem ráda, že jsem tenhle prostor objevila. Překvapila mě hlavně kvalita hereckých výkonů – konzervatoristi byli neskutečně šikovní a talentovaní. Obdivuhodně fungovaly momenty násilí (hádky, rvačky), které byly autentické a uvěřitelné.

TS: Já jsem neočekávala nic konkrétního, byla jsem spíš zvědavá. Nějakého šílení a třeštění si divadelní divák může užít dost, ale her o lidech s diagnózou ne.
Nejvíc mě překvapilo až to, když jsem pak četla Penhallovu hru, že to jejich ztvárnění Rayovy nemoci (pozn. postava zlého, trýznícího a nabádavého Hlasu v podobě drsného mladíka, co vybízí ke „hře s ohněm“) nemá oporu v předloze. Oni vyškrtli celou postavu Rayova postaršího schizofrenního kamaráda, která tam má hodně velký prostor, a z minima toho udělali Rayovy halucinace. Vznikly tím nejsilnější momenty a představení se tím zkrátilo, takže na místě je pochvala za odvahu.

Průzory

Tereza Saxlová

Být ve světě doma

Bydlet můžeme nejen doma, ale i ve světě vůbec. Aspoň podle Heideggera. Nejsme ve světě v prostorovém smyslu, jako třeba šaty ve skříni, tedy jako jedna věc v jiné věci, tvrdí ve svém opus magnum Bytí a čas. Jsme ve světě tak, že ve světě bydlíme, že jsme s ním důvěrně obeznámeni, že se v něm vyznáme, že ostatní jsoucna jsou nám nějak po ruce v tom, k čemu se rozvrhujeme, a že o své bytí ve světě pečujeme. Bydlet přirozeně můžeme různě, smím-li tuto metaforu rozvinout dál (ale ona to podle Heideggera není metafora, nýbrž pravýznam slova „bydlení“, takže snad nebudu obviňována z prachsprosté doslovnosti, i když v následujícím se přiznaně dopouštím svatokrádeže a poněkud míchám dohromady ontickou a ontologickou rovinu). Tak se dá být ve světě jako v pěkně zařízeném bytě, kde se člověk cítí útulně a v bezpečí a má tam vše, co potřebuje k životu, anebo se naopak pořád bát o svou kůži ve špatné čtvrti (úzkostnost). Domov může být prosvětlený a s okny dokořán, anebo tmavý a zamřížovaný (uzavřenost), můžeme ho zařizovat v souladu s trendy doby (konformita), anebo třeba tak, jak jsme ho zdědili po předcích (rodové linie), můžeme se snažit svůj domov neustále vylepšovat (idea růstu), můžeme bydlet, jak se sluší a patří (normalita), anebo naopak budit pohoršení a rušit sousedy. Můžeme víc hledět na to, jak se náš domov jeví návštěvám, než jak se v něm nám samotným bydlí, můžeme bydlet jakoby v zaneřáděném kutlochu, kde na člověka v podobě nepříjemných myšlenek a vzpomínek odevšad vyskakuje spousta starých krámů a různého harampádí, anebo se můžeme cítit ve světě jako v holobytě, kde nikdy nic nebylo, ze zdí na nás padá ošklivo a kde se v dlouhé zimě třeseme mrazem. Anebo taky, samozřejmě, nemusíme bydlet vůbec - já jsem si třeba dlouho skutečně připadala jako nějaká věc, která se svým okolím nevstupuje do žádného vztahu a s nikým a ničím se v pravém smyslu nesetkává, a svět se mi nejevil jako něco důvěrně známého, ale spíš jako jakési zpola zarostlé bludiště. Člověk může mít i pocit, že se ocitl tak trochu mimo svět a visí v nějakém meziprostoru. Kdo má zkušenosti s depersonalizací a derealizací, ví, že vnímání vlastního bytí v těle i ve světě může leckdy nabýt poněkud bizarních poloh (a toto vnímání je jistě znakem něčeho hlubšího). Každopádně tomu, komu se zdá jeho světové domoví nějak narušené, budiž útěchou, že podle pozdního Heideggera v současné době ve světě bydlet vůbec nelze. Člověk odjakživa prodléval v existenciálním prostoru mezi nebem a zemí, ale moderní věk vědy a techniky ho oloupil o posvátno, tedy o nebesa, a z vykořisťované a vydrancované „matky země“ se stal pouhý předmět spotřeby a blikající maják ekologických katastrof. I člověk sám je technizován, proměřován, kalkulován, obchodován a zvěcněn, což podle všeho platí obecně, ale v případě uvíznutí v mašinérii často odosobněné psychiatrické péče a diagnostiky povýtce. Jak z toho ven? Heidegger mluví o náznacích cest, ukazatelích směru v mlžné krajině, o připravenosti na čekání, ale také o básnících. I když jsme se nezrodili jako polobozi, jak Heidegger označoval své nejmilejší básníky, může snad v každém z nás někdy zaznít či rezonovat ryzí slovo, které nás přivede blíže k domu bytí. Když už ne svět od základu, tak alespoň ten vnitřní a vlastní, do kterého se utíkáme, lze pokusem o bytostnou řeč učinit lépe obyvatelným. Snad k něčemu z toho přispěje, po způsobu aktivním či pasivním, i toto číslo našeho časopisu, které je psaní o domovu věnováno.

ROZHOVOR S EMILEM JÍROU

Rajón

“Jak můžu mít ušlý zisk z baráku, který jsem nechtěl? To ať mi někdo vysvětlí!”

Zdroj: *vlastní facebookový profil Emila Jíry*

Co pro tebe znamená domov? Kde se podle tebe nachází?

Pro mě osobně je to místo, kde se budu cítit dobře. V současné době mi vyhovuje bydlet ve sdíleném bydlení. Měl bych problém bydlet s lidmi v mém věku a oni se mnou, protože moje příchody ve tři, ve čtyři ráno a chození na akce by byly problematické. Proto bydlím s mladými lidmi. Teď jsem rád za tenhle byt a bydlím s partou lidí, která mě občas i nařkne: „hele, ale ty tady paříš víc než my všichni dohromady“ (směje se).

Hraješ divadlo. Jak ti divadlo, literatura a umění obecně pomáhá překonat těžké chvíle?

Divadlo už nehraju. Na začátku, když jsem šel nahoru a dostával se z úplného dna, tak jsem přestal chodit na Charity. Pochopil jsem, že když člověk zůstane na Charitách, tak je to cesta, ze které se nikdy nikam neposune. Mluvím o Charitách jako je Armáda spásy, Naděje, loď/noclehárna. Čistě náhodou jsem objevil, že tady existovalo bezdomovecké divadlo Ježek a Čížek, přišel jsem tam a to byl ten moment, který mě odstartoval (a ostatní lidi, kteří tím divadlem prošli) do normálního života. V Ježkovi a Čížkovi se nedělala klasická sociální práce. Ta práce se dělala jinak.

Dám jeden příklad – kamarád se oženil s kamarádkou, která byla taky na ulici, čekali dítě. V té době jsme hráli v divadle Komedie a Ivanka Uhlířová [1], jim dohodla v baráku, kde bydlela, s panem domácím bydlení. Oni dva tam přišli přímo z ulice. Ta kamarádka bydlela v zaparkovaném autě, on taky střídal noclehárny… Oba dva byli více jak deset let na ulici. Ale díky tomu, že byli v prostředí divadla, tak dneska sedm, osm let v tom bytě bydlí naprosto bez problémů, nepotřebují žádnou sociální práci, nekontroluje je sociálka. S výjimkou pana domácího nikdo v baráku neví, že mají bezdomoveckou minulost. Divadlo Ježek a Čížek už bohužel nefunguje.

Je tady organizace *Jako doma* – to je organizace, která může lidem pomoct. Tím neříkám, že by měly přestat fungovat Charity, ale je potřeba, aby člověka bez domova Charita podchytila, stabilizovala, dala mu ubytování na sociální ubytovně, aby člověk nebyl venku (to naráží na problém, že nejsou kapacity), ale pokud bude na ubytovně, tak následná resocializace a návrat do života musí probíhat mimo Charitu, právě v takových organizacích, jako bylo Divadlo nebo jako je Jako doma pro ženy. Je potřeba, aby se na sociálních službách lidi bez domova nestali závislí a nezůstali uzavření jenom ve své komunitě.

Bohužel těchto organizací, které to umějí dělat a pracují na jiné bázi než Charity, tak těch je hrozně málo.

V čem je jiná sociální práce v Charitě a v organizacích, které jsi vyjmenoval?

V těchto organizacích jsou sociální pracovnice, které mají úplně jiný přístup ke klientům. Je to kamarádský přístup, což si sociální pracovnice na Charitě může těžko dovolit.

Vezmeme příklad další kamarádky, která byla léta na ulici, brala drogy, dneska bydlí, nebere drogy a dělá peerku / terénní sociální pracovnici. Tím, že si tím prošla, tak zná mnohem víc a daleko líp ví, jak radit ostatním lidem bez domova. Oni k ní mají občas daleko větší důvěru než k té klasické sociálce.

Četla jsem v jednom rozhovoru s tebou, že hodně čteš. Jací jsou tví oblíbení autoři a proč?

Čtení je nejlepší možnost vzdělávání. Teď dočítám bichli První Tudorovci. Vzal jsem si ji v Holešovicích v Knihobudce v domnění, že to bude historie. Když jsem se do toho začetl, zjistil jsem, že se jedná o historický román. Je dobře napsaný, to jo.
Nemám rád klasické detektivky, nebudu číst Agathu Christie, nic takového. Z detektivek čtu Dicka Francise a jeho syna Felixe. Jednak není to vymyšlené, je to psané na základě skutečného příběhu, což je zajímavé, a za další, specielně u Dicka Francise, je to nejenom čtivé, ale člověk se tam dozví spoustu věcí z dostihového sportu.
Ta knížka mi musí něco dát. Neříkám, že si nepřečtu něco na odlehčení. K mým neoblíbenějším autorům ale patří Hailey, Simmel, Remarque.

Takže tě v knížkách baví, když v příběhu objevíš prostředí, které bys v životě jinak objevit nemohl…?

Přesně. Objevím prostředí, které bych jinak neobjevil. V tom dostihovém prostředí se dozvím věci, ke kterým bych normálně nepřišel. Díky tomu můžu přijít do jakéhokoli prostředí, a byť na té nejnižší úrovni, se dokážu bavit. Nepůsobím tam jako úplný blbec.

Chápu. Můj děda četl cestopisy o Indii a posléze se bavil s cestovateli, kteří tam byli. Cestovatelé se dědy ptali, v jakém že roce Indii navštívil. Odpověděl, že tam nebyl vůbec, že o Indii jen četl.

Jojo, cestopisy, to je další odnož. Zikmund a Hanzelka třeba. Dneska se dají sehnat v antikvariátu. F. A. Elstner třeba, to byl člověk, který ve 30. letech s manželkou projel autem z New Yorku po západním pobřeží USA přes Washington a San Francisco a Chicago a napsal o tom krásnou knížku. On těch cest neudělal tolik, ani není tak známý jako Zikmund a Hanzelka. K tomuhle autorovi jsem se dostal čistě náhodou, protože napsal i jeden dětský cestopis. Vzal svého vnuka a jeho dva kamarády a s jedním svým kamarádem, se kterým kdysi procestoval Sovětský svaz… Tak vzal tyhlety kluky a o prázdninách s nimi projel celé Československo – přes Prahu, Západní Tatry… Napsal o tom cestopis Tři kluci a kilometry. V klasických prodejnách knih jsem knížku nenašel, ale jednou nebo dvakrát jsem na ni čistě narazil v antikvariátu.

Otevřeně v rozhovorech mluvíš o své zkušenosti s depresí. Existuje podle tebe nějaká souvislost mezi duševním onemocněním a životem na ulici?

Většina lidí, která je na ulici, trpí nějakou formou duševního onemocnění. Člověk se může z života na ulici dostat do duševního onemocnění. Mám s tím osobní zkušenost. Mám třetí stupeň invalidního důchodu na těžké deprese.

A onemocněl jsi předtím, než ses dostal na ulici, nebo až potom?

Předtím. Nejdřív jsem půl roku marodil, prošel jsem si všemi vyšetřeními, co existují, a nikde se nic nenašlo. Po třech měsících jsem od gastroenterologa dostal speciální kapičky, které mé problémy zarazily. Moje obvodní lékařka mě tak uschopnila.

Když jsem se vracel od doktorky na ubytovnu, tak jsem potkal osobu, která způsobila můj rozvod. Potkal jsem ji v obchodě, kde jsem si byl nakoupit. Když jsem přijel zpátky na ubytovnu, tak se mi v noci zase vrátily moje problémy se zažíváním. Druhý den jsem jel zpátky k obvodní lékařce a všechno jsem jí vysvětlil a po pravdě přiznal. Poslala mě na psychiatrii, tam se přišlo na to, že mé zdravotní obtíže byly psychosomatického rázu. A tak se zase obnovila neschopenka.

Chodil jsem do Břehové ulice půl roku na psychoterapii.[2] Když jsem se vrátil do práce, přišla mi výpověď. Moje deprese už byla v takové fázi, že vyvolala klasické somatické onemocnění. Psychoterapie bez léků mi nemohla pomoct. Jak jsem nebyl úplně vyléčený, tak jsem si řekl, že odejdu a půjdu na ulici. Všechny věci jsem nechal na ubytovně, uzavřel se do sebe a přestal jsem komunikovat. Když mě srazilo na ulici auto, to byla další příhoda, tak jsem byl na Armádě spásy. Moje psychika byla relativně v klidu, ale zase mě začala šíleně bolet hlava. Na EEG jsem měl nějakej nález – migréna, s mezními hodnotami epilepsie, s podezřením na nádor, který se na CT nepotvrdil. Zase to bylo psychosomatické.

Myslím si, když člověku deprese vyvolávají takhle závažné onemocnění, tak to na důchod bylo už tehdá. Léčil jsem se antiepileptiky, pak už to bylo bez nálezu, migrény mě občas chytnou… Pak jsem byl taky krátce hospitalizovaný v Bohnicích a tam mě lékař propustil s tím, že bych měl jet kvůli úrazu s nohou do rehabilitačního centra ve Slapech. Noha měla přednost před depresí. Když jsem přišel do divadla, tak se mi najednou udělalo dobře, přestal jsem chodit na psychiatrii, o své vůli jsem vysadil léky, ale samozřejmě to člověka dohnalo… Dohnalo mě to k pokusu o sebevraždu a k následné několikaměsíční hospitalizaci.

Byl jsi ve vězení, nějaký čas sis pobyl v psychiatrické nemocnici v Bohnicích. V čem se tyto dvě instituce liší? Shodou okolností v Bohnicích pracuju a mám k té instituci celkem ambivalentní vztah…

Odešel jsem z ubytovny na ulici – klasika – tramvaje, lavička v parku – nechodil jsem vůbec nikam, ani na Charitu, byl jsem zavřený do sebe. Po půl roce jsem si řekl, že se něco musí stát, jinak skončím. Jenže po půl roce, když člověk nikam nejde, tak vypadá tak, že nemůže jít vůbec nikam. Tak jsem zvolil cestu, která se dělala za První republiky – kámen, výloha. Proto jsem byl zavřený. Dostal jsem devět měsíců se zařazením za nedbalostní a dohled, což není kriminál, do toho to má daleko. Takže vyloženě jak to chodí v klasickém vězení, nemůžu říct. V roce 2003 mi to soud vymazal, takže mám čistý trestný rejstřík, z hlediska zákona jsem netrestaný.

Co se týče Bohnic… Byl jsem tam dohromady třikrát. Měl jsem štěstí – strávil jsem většinu času na otevřené trojce, vedle Páté kolony. Měl jsem štěstí, že na otevřeném jsem chytnul perfektní partu. Byl jsem taky hospitalizovaný na Psychiatrické klinice Ke Karlovu – co se týče nemocničního personálu a lékařů, tak je mezi Bohnicemi a Karlovem dost velký rozdíl. K pacientům jsou vstřícnější na Karlově než v Bohnicích, zažil jsem mnohem lepší jednání.

Kam ses po hospitalizacích v nemocnicích vracel?

Poprvé, když mě srazilo to auto, tak jsem byl v neschopnosti, takže jsem odjel z Bohnic do Rehabilitačního centra na Slapech. Odtamtud jsem se vrátil na Armádu spásy. Po druhé hospitalizaci jsem chvíli bydlel na squatu Na Praseti, vedle bývalé Milady. A potom jsem šel na další operaci a byl jsem na Skloněné[3], na magistrátní ubytovně pro muže bez přístřeší. A po třetí hospitalizaci to byla chatička s kamarády.

Angažuješ se v Platformě pro sociální bydlení. Jak tě oslovili? Proč ti tahle aktivita připadá důležitá a co přesně je tvým úkolem?

Dostal jsem se k tomu v červenci/srpnu 2014, kdy mě zavolala Linda Sokačová[4], že na mě dostala kontakt (ukázalo se, že od squaterů, nikoli od sociálního pracovníka nebo sociálního kurátora), do té doby jsem byl na squatu na Cibulce. Zavolala mi s tím, že se chystá první konsenzuální konference o bezdomovectví na půdě Parlamentu a že se v Praze, v Brně a v Ostravě zakládají skupinky lidí se

zkušeností s bezdomovectvím a se sociálním vyloučením a jestli bych se nechtěl zapojit. Lidi z Platformy pro sociální bydlení trvali na tom, že tam vystoupíme. Byla tam taky Zuzka Křičková[5] z Jako doma. Takže jsme tam mluvili, což vyvolalo značné pobouření, speciálně v Naději a v Armádě spásy. Platforma pro sociální bydlení nám tehdy nabídla, abychom se stali jejími členy. To jsme udělali a podali přihlášku. Armáda spásy a Naděje na protest proti tomu, že jsme se stali členy, Platformu pro sociální bydlení opustila.

Začal jsem s Platformou jezdit na různé workshopy, mezitím se v Praze a v Brně ty skupinky rozpadly a to mě štvalo. Takže mi jednou Štěpán Rybka[6], když jsme byli v Brně, povídá, že by chtěl stvořit bezdomoveckou organizaci, jako má Krása vozíčkáře [7]. Tak jsem Štěpánovi řekl, že je úplně mimo, protože když Krása přifrčí na vozejku na Úřad vlády a začne vyhrožovat, že když nebude po jeho, tak nažene sto vozejčkářů před Strakovku[8] a bude haló a bude všechno, protože to jsou potenciální voliči. A když tam přijdeš ty a řekneš, že když nebude po tvým, že naženeš 200 bezdomovců, tak jednak 200 bezdomovců nikdy nenaženeš (i když tam budeš rozdávat polívku zadarmo), tak se ti navíc všichni z Vlády a z Parlamentu vysmějou, protože bezdomovci nejsou potenciální voliči.

Když se zrušily/zkrouhly poplatky za bydlení a přestalo se platit na ubytovnách, tak se jednou spalo před MPSV a přišla tam i paní doktorka Černá[9]. Tak jsem Štěpánovi říkal, ať za paní doktorkou zajde a poradí se s ní. Za týden mi Štěpán zavolal, hele, já za ní chodit nebudu, zařiď to ty. Dojdi si za ní sám. Tak jsem řekl, super, to je teda fantastický. Nicméně jsem v lednu v roce 2016 paní doktorce zavolal a sešli jsme se. A v Praze jsme začali dávat dohromady novou skupinku. Zcela cíleně jsem k tomu chtěl přizvat Zuzku Křičkovou a ostatní holky z Jako doma. Dali jsme se tehdy dohromady někdy v červnu 2016, udělali jsme kulatý stůl, pozvali jsme paní Marxovou-Tominovou, přišel pan inženýr Klíma z Ministerstva pro místní rozvoj. Bavili jsme se o zákonu o sociálním bydlení, tam nás ministerstvo začalo trochu brát na vědomí.
Pak jsme ještě s Ostravou (myslím, že i Brno se podílelo) spolupodíleli na vytvoření příručky pro MPSV „Jak jednat s bezdomovci“. Potom kupodivu ministerstvo pustilo připomínkování zákona o sociálním bydlení, pokračovalo to. Snažili jsme se naše hnutí rozšířit na celostátní úroveň, ale ne úplně se to podařilo. Zůstala jen Praha a Ostrava. Spojili jsme se a založili zapsaný spolek.

Žil jsi ve squatech. Co ti život v této komunitě přinesl a o co jsi naopak přišel?

Dalo mi to dobré kamarády, fajn partu lidí, spoustu zkušeností. Vzalo? Vzalo mi to možná jedno jediné, speciálně teď po Klinice – čas. Hledám čas, kdy co budu dělat. Je toho moc.

Máš nějaký názor na ukončení aktivity Autonomního sociálního centra Klinika?

Myslím si o tom jediné, a to, že je to politická věc. Jednoznačně se to ukázalo, protože SŽDC[10] teď zcela oficiálně přiznalo do médií, že ten barák nepotřebují a nechtějí. Takže další barák bude prázdný. Co je velice zajímavé, je to, že SŽDC ví, že ten barák nechtělo a nechce, ale přitom žaluje lidi z Kliniky za ušlý zisk. Oni ten barák nechtěli od začátku, nikdy tam nechtěli být, tak jaký ušlý zisk? To nemluvím o exekucích, to je úplně jiná kapitola, ale tohle je žaloba za ušlý zisk, která z hlediska, možná z hlediska zákona na to mají nárok, podat žalobu, ale z hlediska logiky je soud první instance musí poslat do háje. Protože jak můžu mít ušlý zisk z baráku, který jsem nechtěl a nic jsem tam nechtěl dělat? To bych byl docela rád, aby mi to někdo vysvětlil.

Myslíš si, že je důležité, aby i v Praze měly squaty své místo?

Měly a já to říkám pořád – squaterství se i u nás začíná dělit tak, jak se už dávno dělí v cizině, existují dva proudy – je to to klasické, kdy se obsadí barák a tím se upozorní na problém, nějakou dobu tam lidi jsou, pak je policie vyžene. Ta druhá možnost je skupina lidí, která v tom baráku pobývá, ale zároveň tam chce dělat určité aktivity: třeba koncerty - v případě Kliniky (což nebyl klasický squat) to bylo Autonomní kulturní a sociální centrum. Tyhle dvě skupiny squaterů by měly působit vedle sebe, měly by se podporovat.

Naráží to na problém, že tihle lidi chtějí barák a dokonce ho nechtějí zadarmo. Jsou ochotní za ten barák platit

symbolický nájem. Je to to jediné, co od státu chtějí, oni nechtějí žádné granty. Ve chvíli, kdy já budu dělat něco, kdy od státu nic nechci, tak je to podezřelý a stát to nemá pod dohledem. Ten kdo je u moci a tyhle autonomní centra a squaty likviduje, tak jenom dává najevo to, že si není sám sebou jistý. On se toho bojí, jeho to ohrožuje. Demokracie, která je stabilní a není ohrožená, tak se takových aktivit nemusí bát.

Kde bydlíš dnes, jak se ti daří a co by sis do budoucna přál?

Bydlím s kamarády po vystěhování z Kliniky. Mám se relativně dobře. Jediné, co bych si v současné době přál, je mít víc peněz pro jednu, jedinou věc, která mi dost chybí – pro cestování.

Kam by ses chtěl nejradši podívat, kdyby to šlo?

Dobře, já to zjednoduším, vyjmenuju místa, kam bych se nechtěl podívat. To bude podstatně kratší a to je severní a jižní pól. Všechno okolo jo (smějeme se).

Je ještě něco, co považuješ za důležité zmínit?

V tomhle státě se říká, choďte k volbám, protože je to možnost něco změnit. To zní strašně hezky. Ale ono to chce se angažovat v tom období mezi volbami, což je možná ještě daleko důležitější než volby samotné. Tím vlastně na komunální nebo na celostátní úrovni dávám politikům najevo, že alespoň minimálně sleduji, co dělají.

Dovolím si říct na adresu našeho současného prezidenta, který říká takové to klišé, že se lidi schází na náměstí, že dobře, že na to možná mají právo, že tam vřískají a řvou, ale že on je poslouchat nebude, tak já bych chtěl nejenom pana prezidenta, ale i všechny ostatní politiky upozornit na to, že kdyby se tohle v roce 89 nestalo, tak nejsou dnes tam, kde jsou, takže ať si dnes alespoň laskavě uvědomí, co říkají, a dají si to do souvislostí a naučí se přemýšlet o tom, co říkají.

Emil Jíra

Emil Jíra se narodil v roce 1957 v Praze. Vyučil se prodavačem a dálkově vystudoval průmyslovou školu dopravní. Do nástupu na vojnu pracoval v obchodním domě Máj, kde prodával bytový textil. Po vojně pracoval v zahraničním oddělení sítě Tuzex. Později byl zaměstnán v DP hlavního města Prahy jako provozní technik. Absolvoval kurz mezinárodní přepravy.

Zdroj: *https://www.idnes.cz/zpravy/lide-ceska/lide-ceska-bezdomovec-emil-jira.A141215_152930_domaci_zt*

1. Ivana Uhlířová, česká divadelní a filmová herečka.
2. Středisko psychoterapeutických služeb Břehová s.r.o.
3. Azylový dům Skloněná (pro muže)
4. Linda Sokačová – zastupující ředitelka odboru rodinné politiky a ochrany práv dětí Ministerstva práce a sociálních věcí
5. Peer pracovnice v organizaci Jako doma
6. Štěpán Rybka, předseda Platformy pro sociální bydlení
7. Mgr. Václav Krása, předseda Národní rady osob se zdravotním postižením ČR
8. Strakova akademie, sídlo Úřadu vlády České republiky
9. MUDr. Milena Černá, předsedkyně EAPN ČR (EAPN ČR je síť nestátních neziskových organizací (NNO) působících v ČR v sociální a humanitární oblasti službami zaměřenými na potírání chudoby a ve prospěch sociálního začleňování. EAPN Česká republika, založená v roce 2004, byla přijata do evropské sítě EAPN na valné hromadě EAPN v Groningen v Nizozemsku v listopadu 2004
10. Správa železniční dopravní cesty

UP TO DATE

Existující výzkumy potvrzují předpoklady o zhoršeném zdravotním stavu lidí bez přístřeší oproti bydlící populaci. Mezi lidmi bez přístřeší zjišťujeme vyšší výskyt chronických onemocnění, vyšší prevalenci infekčních chorob i častější problémy s duševním zdravím.

Ve vztahu ke kombinaci závislostí na alkoholu či drogách a bezdomovectví se uvádí, že mezi výskytem závislosti nebo jiné duševní poruchy a bezdomovectvím existuje úzký vztah, ve kterém však není vždy snadné rozlišit příčinu a následek. Duševní nemoc v kombinaci se socioekonomickými problémy může být spouštěcím mechanizmem bezdomovectví. Naopak bezdomovectví může vést k duševním potížím, depresím a užívání návykových látek.

Podle Národní koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020 hrozí ztráta bydlení více než 100 000 osob. V azylových domech žije v ČR kolem 10 000 osob a na ubytovnách přibližně 100 000 osob.

Několik tisíc osob je bez přístřeší. Ze studií vyplývá, že 20-25 % mladých lidí bez přístřeší do 26 let trpí některou duševní poruchou, z toho schizofrenií nebo jinou psychotickou poruchou trpí asi 13 % mladých bez přístřeší. Četnost závažnějších psychických potíží je v této skupině až desetkrát vyšší než v běžné populaci lidí téhož věku. Psychický stav těchto lidí negativně ovlivňuje skutečnost, že se po dobu svého pobytu na ulici neléčí. (Barták, M.: Zdravotní stav populace bezdomovců v ČR a jeho determinanty, 2005)

Zdroj: *http://www.fokus-cr.cz/images/Brozura_Problematika_bydleni.pdf*

Svědectví

Barbara Sofia Uhrinová

A ještě trochu toho mého smutku...

A další dobrý den byl ten, kdy jsme byli s Oskarem na pozdním obědě v hotelu Baroko u nás v Malešicích, a on si tam hrál na zahradě v plastovém tmavě zeleném domečku s červenou skluzavkou, a měli jsme polévku, hovězí vývar, a já potom gnocchi se smetanovo-sýrovo-špenátovou omáčkou a kuřecím masem a Oskar kuřecí steak se šťouchanými brambory a jako dezert domácí lívanečky s tvarohem a teplými borůvkami... a můžeš tam být, jak dlouho chceš, tomuhle já říkám skutečná dovolená, dobré, voňavé, teplé jídlo do bříška, zahrada plná květin, kurty na tenis a fontána a bazén, tohle je můj sen o dokonalé dovolené.

A na závěr ještě kafe, a pak se jít projít do dendrologického centra se zámečkem, malá botanická zahrada, tady u nás v Malešicích, japonští zlatí a červení kapři v jezírku, platany, lípy, cypřiše, motýli, a ty jdeš a chce se ti tančit, k životu není potřeba nic víc než mít někoho rád – sebe, dítě, partnera, svůj život – a tohle je tvůj život, zahrada, dobré jídlo, slunečné počasí, a pak bouřka, utečeš před tím návalem emocí do svého vlastního hnízda, dítě dáš spát a díváš se na televizi, ten slastný pocit, když se venku žení všichni čerti, ale vy jste tomu ještě stihli utéct. Tři nebo čtyři hodiny odpoledne, tvůj nejoblíbenější čas, on spí, jsi v klidu, strach pomíjí, dáváš si druhé kafe a margotku nebo kofilu, dávají dokument o Egyptě, o Sumeru, kulturně-antropologický vhled pod povrch věci, pod povrch tvojí vlastní civilizace.

Zase osciluješ? V jednu chvíli jsi Říman, pak zase Sumeřan, podnikáš výboje, zakládáš města, vynalézáš písmo, modlíš se k bohům, vyrábíš šperky; jsi jimi a oni jsou tebou, nikdy nezemřeli, neboť si je neseš hluboko v sobě, jsi živoucí důkaz, že tu žili, jejich umění, zlato a fresky, jsi ty. Jsi prapůvod civilizace, to věčné vědomí, děsivé déjà vu, už jsi tu chodil, znal a objevoval. Je ti z toho zase tak krásně přítomně, vědomí souvislosti; vy všichni, jak tu jste, vezměte mě pod svá křídla a spolu s mým synem Oskarem a mým tátou Jurajem, a taky mou pračkou a sporákem a ledničkou a křeslem a botníkem, možná ještě s pár šperky a Oskarovým oblečením... naložte nás do velikého kamionu a odvezte zpátky domů, prodala bych duši peklu, všechno na světě, půlku života bych dala smět se vrátit a být navždy už jen tam, kam skutečně patřím, kde je můj domov, v Praze, v Čechách, v Malešicích, v hotelu Baroko, doma.

BÝT BEZ ZAČÁTKU LANA

ROZHOVOR

Mirka Fůrová, Tomáš Vaněk

Glenn Brady: *Modrý strom navždy / 90cmx70cm*

Františkovi je 21 let, od svých deseti let žil v dětském domově v Žatci. Pochází z Chomutova a v Praze je nyní dva roky. Vystudoval střední zdravotní školu, obor sociální činnost. Nyní pracuje mimo obor, jako číšník. Už sedm let je zapojený v projektu výuky finanční gramotnosti společnosti yourchance o.p.s., díky níž získal mentora, s kterým ho váže přátelský vztah.

Co se ti vybaví, když se řekne „domov"?

Co se mi vybaví pod pojmem domov? ... To je místo, kde se cítím dobře. Je to taková moje ochrana, takové bezpečné místo.

Co pro tebe znamenal dětský domov?

Asi záchranný bod. Nebýt na ulici, a také jako odrazový můstek pro můj další život. Který se postupem času vyvíjel a stále vyvíjí.

Takže to byla trochu „polepšovna", jako že sis polepšil?

Jestli jsem si polepšil? Možná i jo, tedy určitě. Když si například vzpomenu na mé chování před nástupem do dětského domova. Nebylo moc hezké.

Chceš říct, od čeho sis polepšil?

Nastoupil jsem tam v desíti letech, takže si toho tak moc nepamatuju. Ale postupem času se zlepšovalo moje chování (říká s určitou dávkou sebevědomé hrdosti). Nebýt dětského domova, byl jsem na ulici. I to je možné. Doma byly problémy, matka nebyla schopná se o nás starat.

Jak vypadá tvůj současný domov?

Je to domov, který si uspořádávám sám podle svých představ, aby se mi tam líbilo, abych se cítil dobře. Konkrétně bydlím v 2+1 bytě, bydlím se spolubydlící ...

Hledali jste se nějak se spolubydlící, nebo je to někdo, koho znáš?

Tak moje úplně první bydlení bylo se spolubydlící, která byla moje kamarádka z dětského domova. Navzájem jsme si pomáhali... Ta se po roce a půl osamostatnila a teď už asi třetí měsíc bydlím s kamarádkou ze základky. Pořád je tam vazba, že se známe.

Hledáš přátele mezi těmi lidmi, které znáš, obracíš se zpátky na děti z dětského domova ...?

Abych pravdu řekl, na děcka, který odešly z dětského domova, se neobracím, protože si myslím, že to nemá cenu. Zaprvé je to asi záležitost, kterou si musí udělat každý sám. Na dětský domov se také neobracím, a to z toho důvodu, že mi také nepomohli, když jsem odcházel. Takže jsem si říkal, že ani po odchodu mi určitě nepomůžou. Měl jsem pocit, že ani nejeví zájem. Ale obracím se na kamarády, kteří jsou z rodin. Někdy se na některého obracím s finanční pomocí, nebo že se chceme jen tak setkat a pobavit se o životě.

Vnímáš rozdíly mezi sebou a dětmi, které žijí a vyrůstají s rodiči?

Určitě tam vidím rozdíly. Zatímco oni vyrůstají ve svém prostředí, já jsem byl vždycky jakoby mezi cizími lidmi. Třeba vychovatelé v dětském domově jsou lidé, které ani neznáš, a jejich vztah k tobě je v podstatě pracovní. Takže je tam velikánský rozdíl. Pak je to taky otázka podpory. Ty děti, když jdou z rodin, tak většinou mají pomoc od rodičů. Dostanou prostě ten začátek lana a zbytek si jedou svoje. Ale my, nebo já konkrétně, jsem to tak neměl. Já jsem tu podporu musel mít od cizích lidí...

Zmínil jsi cizí lidi, kteří ti pomohli. Můžeš být konkrétní?

Tak konkrétně mi nejvíc pomohl můj mentor. Získal jsem ho přes neziskovou organizaci „yourchance“ v projektu, kterého se účastním už 7 let. Mentor je člověk, který ve svém volném čase se věnuje jednomu dítěti z dětského domova. Řeší s ním školu, bydlení, práci a další životní záležitosti. Zkráceně bych řekl, že je jako náhradní rodič. Od něj to byl asi největší vítr do zad. Je nejdůležitějším člověkem v mém životě. Potkal jsem se s ním v patnácti, když jsem nastupoval do prvního ročníku střední školy. Hned na začátku byl můj vztah s ním zvláštní, myslím v dobrým slova smyslu. Protože jsem z něj cítil nějakou empatii. Já se taky někdy považuju za empatického člověka. Takže nám to takhle ladilo dohromady. Ale hlavně jsem z něj neměl pocit, že by si myslel: „Já jsem ten dospělej, co má ty zkušenosti, a ty seš ten dole.“ My jsme si vždycky byli tak nějak vyrovnaný. Někdy jsem přijal jeho radu z pozice autority, ale v podstatě jsme si za těch sedm let, co se známe, pomohli i navzájem ... a došlo to až ke kamarádskému vztahu.

Jaké vztahy se tvoří v dětském domově?

Vztahy? Podle mě jsou takové, jaké si běžný člověk tvoří v práci. Já jsem byl v jednom z největších dětských domovů v České republice, jehož kapacita je 86 dětí. A ty si buď sednou, nebo nesednou, a podle toho se to rozděluje na takové jakoby tábory. Takže jsou tam vztahy „táborový“. Jeden šikanuje druhého, působí tam nadržování některým dětem ze strany vychovatelů i dětí. Strašně tam působí, kdo je nejsilnější, kdo má větší slovo.

Můžeš říct, v jaké „síti“ jsi byl?

Já jsem si udělal takovou svoji vlastní síť. Taky jsem si říkal: „Kdo chce, ať se se mnou baví, kdo nechce, ať se nebaví“. To bylo moje pravidlo už v těch jedenácti letech. A já jsem se nikdy nezapojoval do těch skupinek. Takže ve své podstatě mi to v dětském domově strašně rychle uteklo. Já jsem si jel ten svůj kolovrátek: škola, udělat si služby, který musím, na těch bytových jednotkách, a to bylo vlastně všechno.

Co ti pomáhalo/pomáhá překonat osamělost, pokud ji cítíš?

... asi nic. Když mám pocit osamělosti, tak jsem v tu chvíli rád, že jsem sám. Znám lidi, kteří když jsou osamělí, vyhledávají společnost, ve které se regenerují. Mají potřebu mít kolem sebe lidi, nějak se zaměstnat. Ale já ne, když jsem osamělý, tak to samo přijde a zase to odejde.

A cítíš ten rozdíl mezi samotou a osamělostí?

Myslím si, že ne.

Jsou nějaké pocity, které člověk v dětském domově zažívá častěji než dítě v rodině?

Spíš míň často. A to je pocit „být s rodinou.“ Když mi bylo těch patnáct, šestnáct, tak mi docházelo, že se taky dokážu postarat sám o sebe, a tak jsem rodinu ani moc nevyžadoval. Ale jestli můžu mluvit za děcka, která odešla z dětského domova… Nakonec přes všechny takovéto pocity ke své rodině stejně šla. Ta touha po rodině nebo třeba po mateřské lásce je silná.

Dá se říct, že tě dětský domov něco naučil?

Tak naučil jsem se vařit. To je jedna z mých oblíbených činností. Dělám i bábovky nebo buchty. A taky mě naučil řádu, tím myslím takové ty domácí práce, nakupování… A určitě jsem v dětském domově odboural svou dlouholetou stydlivost a vylepšil projev mezi lidmi.

Jak těžké je pro mladého člověka, který opustí dětský domov, začít žít dospělý život?

To je těžká věc pro každého člověka, který začne žít samostatný život. Není to asi žádná výjimka, když je to dítě z dětského domova. Ale jak už jsem říkal, když odejde dítě z rodiny, tak tam má pořád tu podporu, nebo aspoň by mělo mít. Zatímco my odejdeme z ničeho do ničeho.

Co v tom pomáhá?

Určitě zachovat chladnou hlavu, ale to umí málokdo. Nepropadnout panice. Vyhledávat určité možnosti a lidi, kteří by ti mohli pomoci, a myslím si, že je jich tady strašně moc, i lidí i organizací, které dokážou tomu dítěti z dětského domova pomoct. Ale to dítě musí chtít. Musí si určit hlavně svoje cíle, co chce, a nevyvyšovat se nad někým. Když mu někdo chce poradit, nebo mu říct, co by neměl dělat, tak to nebrat na lehkou váhu… Rady, jak si třeba udržet práci, za co neutrácet. Ze začátku jsem věřil, že jsem ten nejchytřejší, a leccos jsem zpochybňoval, nebral jsem to na sto procent. Smysl té rady ti ale může dojít za dva, tři roky. Děti v dětském domově mají pocit, že jsou zavřený, že si nemůžou nic užít… A pak, když jsou v těch osmnácti vypuštěný do světa, tak mají pocit, že jsou volný, a doháněj to, co neměly. Doháněj svobodu – jít někam na diskotéku, v dětském domově to bylo buď za zásluhu, nebo to nebylo možný vůbec. A užívání si toho života … Vím to podle sebe. Do těch 19 let jsem chodil jen do školy, na ten byt a na kroužky. Jo a to je všechno. A když posloucháš kamarády, kteří zažívají určité věci, a ty to vlastně nezažiješ, tak pak, když vyjdeš, chceš to dohnat. Ale pak si uvědomíš: „Ale sakra, mně už je 21. Mám to dohánět?“ Nebo si zakládat na normálním životě? Pak si člověk řekne, co chce dohnat, a pokusí se o to, ale normálním způsobem. Základní priorita, že jsem si uvědomil, kolik mi je a že chci žít reálný život. Mít vlastní byt, práci, která mi měsíčně vydělá nějakou výplatu.

Máš nějakou oblíbenou písničku / film a proč právě ji / jej?

Moje oblíbená kapela je „Panic at the Disco“. Tahle kapela, konkrétně ten zpěvák si zažil v životě docela peklo. To jsem se dočetl různě na internetu i přímo na jeho blogu. Byl i ve fázi na drogách a on se z toho pomalu a jistě dostával a dostává, a to se mi na něm líbí. Mám rád lidi, kteří se z toho dostávají pomalu nahoru.

Je něco, co ti stále chybí? Myslím vzhledem k místu, kde jsi vyrůstal.

Mně vnitřně chybí … asi ta rodina. I když jsem se teď osamostatnil a myslím si, že jsem na dobré cestě, pořád mi chybí ten pocit rodiny … být s mamkou, s bráchou. Mít domeček … Mně asi chybí láska, jak ta životní, tak ta rodinná.

Je něco, co bys chtěl, aby se tě někdo zeptal?

Ne. Totiž už delší dobu píšu autobiografickou knížku o životě v dětském domově. Jsou tam kapitoly mých zkušeností. Ve své podstatě je to taková informativní knížka pro veřejnost i pro děti z dětských domovů, protože mám pocit, že veřejnost je málo informována, jak to v dětském domově chodí. Píšu to proto, že mi došlo, že na dětský domov přispívají různí sponzoři, laici, kteří darují těm dětem různý věci. Vědí, že to je pro ně, ale konkrétní účel neví. Lidi si řeknou: „A jé, to je pro dítě z dětského domova, to je asi nějakej chudáček.“ V té knížce chci ukázat, že i když je to dítě z dětského domova, že je to normální člověk jako každý jiný. Nemusí za tou pomocí být lítost.

Svědectví

Reportáž
z bezdomovecké kolonie

REPORTÁŽ

Z BEZDOMOVECKÉ KOLONIE

Jedna z pražských bezdomoveckých kolonií nacházející se pod mostem, kde se v Praze kříží silnice Kbelská s dálnicí E55, mi přišla dost pozoruhodná.

Vždycky mě nadchlo, jakým způsobem si tito lidé poradí, když nemají státní střechu nad hlavou, a jak taková jejich z nouze postavená sídla mohou být vlastně útulná. Tuhle, dalo by se říct, vesnici jsem objevila jednou po cestě na kole z Hloubětína na Prosek. Když člověk sjíždí příjemný kopeček z chodníku kolem Kbelské směrem do ulice ke Klíčovu, cyklostezku lemují stavební buňky všelijak zařízené a obydlené a je to docela atrakce, takový jakoby skanzen, a každá ta buňka má nějaké svoje specifikum. Dvě buňky jsou postavené přímo pod mostem, kde je jeden ze tří nejnádhernějších výhledů na Prahu, ten pozemek by vyšel sakra draho, kdyby se tam nekřížily dvě magistrály a nebyl

tam tudíž příšerný hluk, který snese jen skromný a houževnatý člověk. Kousek nad nimi stojí další dvě buňky, jediné z této osady, kde není tak úplně uklizeno, ale umělecký dojem dohánějí sochou vyrobenou z krejčovské panny a spodního prádla. Sochu se nám s kolegou nepovedlo bohužel zachytit fotograficky, protože bychom museli vniknout přímo na zahradu, a to jsme se neodvážili, ale kdokoliv by byl zvědavý na to, jak tato socha vypadá, může jít podle popisu v tomto článku po našich stopách.

Zdá se, že tomuhle bydlení vcelku nic nechybí, a pokud si člověk rozumí s lidmi v komunitě, ve které žije, může se cítit neustále jako na dovolené.

V třetím křídle této vsi vinoucí se kolem cyklostezky při sjezdu dolů na Klíčov stojí další tři buňky a hygienické vybavení pro celou kolonii. Nějak se jim povedlo zařídit, že mají vlastní záchod od firmy Toi Toi a domluvený svoz odpadu. To se pozná podle pár pytlů s odpadky umístěných při výjezdu z kolonie u betonových zábran, odkud dál již popelářským autem dojet nelze. Další vymožeností této části kolonie je z dlouhého prkna postavený pult, na kterém připravují jídlo pod širým nebem, když je hezky. Naopak při ošklivém počasí nebo v zimě si někteří můžou v buňkách zatopit, protože mají vlastní komín.

Zdá se, že tomuhle bydlení vcelku nic nechybí, a pokud si člověk rozumí s lidmi v komunitě, ve které žije, může se cítit neustále jako na dovolené. To, že je to daleko do civilizace a do krámu, mají taky zmáknuté, soudě podle toho, že u jedné z buněk měli zaparkované auto. Škoda, že takovou možnost nemají všichni lidé bez domova třeba přidělenou od města, protože předpokládám, že vyžaduje značnou dávku sebeprosazení, štěstí a známostí, aby člověk dosáhl takového bydlení.

eloca®
EALITY
PŘIDEJTE SE K NÁM

Obraz na obálce: **Vladimír Gaston**
(Kombinovaná technika na plátně)

Vladimír Gaston je poutníkem v duši, která je zasněžená prachem a písečnými slzami. Je milovníkem drobných nepřesností a nenápadných gest. Věnuje se pokoutnému jednání coby převaděč spojitosti. Zjevil se asi ženě. Ona je asi tím, kdo ho nosí. Má své útočiště v lese, v srdci, v pustině. Ozvěte se mu, a bude vám odpovězeno ozvěnou.

Obsah

šéfredaktor: Jan Jiří Novák
editoři: Jan Škrob, Tomáš Vaněk
redakce: Tereza Sylva Klenorová, Kateřina Málková, Tereza Saxlová, Pavel Oulík, Miroslava Fůrová
grafická úprava: Alžběta Širůčková

Zámezí #2-3

časopis Literární dílny při Škole zotavení

KONTEXT 3
Rozhovor napříč světadíly s Glennem Bradym

LITERATURA 9
Eva Štefková
Kateřina Málková
Martin Trdla
Mirka Fůrová
Pavel Oulík
Josef Gabriel
Tomáš Vaňek

POSTPRAVDY 22
Jiří Knír
Z DOMOVA , ZE SVĚTA

PRŮZORY 25
Mirka Fůrová - Recenze / Příběhy (z) ulice
Rozhovor mezi Terezou a Terezou,
ke kterému mohlo dojít, ale nikdy nedošlo
Tereza Saxlová - Být ve světě doma

RAJÓN 31
Rozhovor s Emilem Jírou

SVĚDECTVÍ 37
Barbara Sofia Uhrinová
Mirka Fůrová - Být bez začátku lana / Rozhovor
Reportáž z bezdomovecké kolonie

Zámezí #2 - 3

časopis Literární dílny při Škole zotavení

MAGAZÍN ZÁMEZÍ

by nevznikl bez podpory

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Praha – pól růstu ČR

PRAHA
PRAGUE
PRAGA
PRAG

recovery
škola zotavení

CENTRUM PRO ROZVOJ PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
CENTRE FOR MENTAL HEALTH CARE DEVELOPMENT

© Copyright SRPEN 2019